

Samarbeid og arbeidsdeling i utøvende høyere musikkutdanning

Rapport fra en arbeidsgruppe oppnevnt av Rådet for
utøvende musikkutdanning.

April 2016

Forord

SAK-prosessen er en politisk initiert prosess, med midler over statsbudsjettet de siste 7-8 årene. Rådet for utøvende musikkutdanning (RUM) vedtok i 2012 å oppnevne en ekstern, internasjonal gruppe for å vurdere SAK-temaet for institusjonene i RUM. Gruppen ble oppnevnt i 2014, og leverte innstillingen i 2015 (omtalt av oss som SAK1).

I desember 2015 ba RUM oss om å "vurdere institusjonenes posisjoner, planer og ønsker med hensyn til samarbeid og arbeidsdeling" innenfor den utøvende musikkutdanningen, basert på samtaler med ledelsen i/ved alle de åtte institusjonene og representanter for fakultet og universitet¹, institusjonenes skriftlige bidrag², på innstillingen "Innspill til samspill" fra SAK1-utvalget, og på komiteens egne vurderinger. Begrensningen til den utøvende utdanningen gjør at vi ikke berører utdanninger i musikkterapi, musikkteori, musikkteknologi, komposisjon og andre utdanninger som ikke har en vesentlig utøvende komponent.

Med dette leverer vi vår innstilling om "Samarbeid og arbeidsdeling i utøvende høyere musikkutdanning" til vår oppdragsgiver, Rådet for utøvende musikkutdanning (RUM)³.

Bergen, Oslo, Trondheim
28.04. 2016

Guri Bakken

Harald Jørgensen

Trine Knutsen

¹ Oversikt over hvem vi har snakket med gis i vedlegg 1.

² Vi sendte et brev til institusjonene om informasjon (vedlegg 2), og notatene fra institusjonene er i vedlegg 3.

³ Oversikt over institusjonene og akronymer brukt i innstillingen er i vedlegg 1.

Innhold

1 RUM-institusjonene og SAK-prosessen	4
2 Samarbeid	5
2.1 Nåværende samarbeid	5
2.2 Institusjonenes forslag om samarbeid	9
2.3 Arbeidsgruppas forslag om samarbeid	9
2.4 Konklusjon	13
3 Arbeidsdeling og konsentrasjon	14
3.1 Dagens situasjon	14
3.2 Arbeidsgruppas forslag om arbeidsdeling og konsentrasjon	14
3.3 Profilering, arbeidsdeling og konsentrasjon	17
3.4 Rekruttering, kritisk masse, regionalitet, kvalitet og SAK	19
4 Konklusjon	21
Vedlegg 1	23
Vedlegg 2	24
Vedlegg 3	25

1 RUM-institusjonene og SAK-prosessen

Regjeringens forventning til alle institusjonene i høyere utdanning finner vi bl.a. i siste statsbudsjett, der de skriver at "Universitets- og høyskolesektoren skal være profilert, robust og mangfoldig. Dette forutsetter at den enkelte institusjon forsterker det faglige og administrative samarbeidet for å oppnå tydeligere arbeidsdeling og faglig konsentrasjon på områder som kan bidra til økt kvalitet og/eller effektivitet ved virksomheten." Og i departementets tildelingsbrev til institusjonene formulerer de hva samarbeidet skal føre til: "SAK-prosessen skal bidra til å heve den **faglige kvaliteten** og legge til rette for **fremtidsrettede utdanninger** med **robuste fagmiljøer** og **profilering av utdanninger** i samsvar med regionale og nasjonale behov."

Oppsummerende: Politikerne vil ha en kvalitets- og/eller effektivitetsheving i høyere utdanning. Det mener de at vi oppnår ved tydeligere arbeidsdeling og faglig konsentrasjon. Og dit skal vi komme via samarbeid.

Før vi går nærmere inn på dette, minner vi om at de åtte berørte institusjonene i RUM er nokså uensartet:

- De har ulik størrelse i studenttall og ansatte lærere: Fra Operahøgskolen med 14 studenter og sju hele stillinger (inkludert en stipendiat) fordelt på 12 ansatte i 2016, til NMH med over 600 studenter og 137 hele stillinger fordelt på 195 ansatte.
- Én institusjon er privatskole med statsstøtte, de øvrige er statsfinansiert.
- Mens NMH og BDM er autonome institusjoner, er de øvrige RUM-medlemmene institutt under et fakultet ved et universitet eller høyskole og dermed underlagt beslutninger på disse nivåene. I RUM-samarbeidet er alle selvsagt autonome institusjoner, i den forstand at RUM ikke kan instruere institusjoner.
- NMH er vitenskapelig høyskole. I studiekvalitetsforskriften fra departementet er bestemmelsen om akkreditering som vitenskapelig høyskole formulert slik (forslag 4.11.2015): "Institusjonen skal ha en tydelig faglig profil og være nasjonalt ledende på fagområdet. ... Institusjonen skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale nettverk innenfor høyere utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid." Overfor NMH har departementet skrevet følgende, i sitt referat fra etatsstyringssamtalen 2015: "Departementet forventer at NMH tar et særlig ansvar og initiativ til dialog med de andre institusjonene om utviklingen av det samlede nasjonale tilbudet innenfor musikkfag. Departementet venter at en vurdering presenteres i høyskolens årsrapport neste år."

Disse og andre trekk som gjør institusjonene ulike, har ikke hindret dem i å samarbeide så langt, og kan primært ses på som *fortrinn* når samarbeid og arbeidsdeling skal videreutvikles. Derfor spør vi: *Kan nettopp likhet og ulikhet institusjonene imellom utnyttes for å utvikle et enda sterkere nasjonalt utdanningstilbud innen utøvende musikk?*

Vi starter med samarbeidet, og følger det opp med å se på arbeidsdeling og konsentrasjon.

2 Samarbeid

2.1 Nåværende samarbeid

Samarbeid innenfor RUM startet ikke på bar bakke i 2013 med SAK-prosessens første fase. Institusjonene har i mange år vært involvert i flere felles tiltak og ordninger. Vi har bedt om og fått informasjon fra institusjonene om samarbeidsaktiviteter for den utøvende utdanningen. Det har ikke vært meningen å samle inn og presentere en komplett liste over alle mulige store og små samarbeidstiltak, men snarere få en oversikt over typer samarbeid institusjonene har. Informasjonen vi har fått bruker vi til å identifisere ni typer samarbeidsforhold, der vi skiller mellom *hvem* som samarbeider og *hva* de samarbeider om.

Samarbeid i RUM om faglige og utdanningspolitiske tema.

Fra en gjennomgang av RUMs møtesaker og –referater velger vi ut saker og tema som kan illustrere bredden i RUMs arbeidsfelt. Først er det saker som er initiert av RUM:

- Samordning av opptak til utøvende musikkutdanning, inkludert lang prosess med revisjon av nasjonale opptaksprøver i gehør og teori.
- Statistikk over søkertall, studenttall med mer.
- Stipendiatorordning for dirigenter og komponister.
- SAK- prosess for utøvende musikk.
- Talentutviklingsprogrammet (TUP), Tid for talent.
- Felles sensor, og re-sensur.
- Dirigentutdanning i Norge, i samarbeid med Norges Musikkorps Forbund, De Unges Orkesterforbund, Norges korforbund m.fl.
- Utvikling av kategorier og kriterier for registrering av kunstnerisk utviklingsarbeid i det nasjonale forskningsinformasjonssystemet CRISTin, en RUM- arbeidsgruppe.

Så er det saker der RUM reagerer på henvendelser og saker utenfra, som:

- Henvendelser fra bl.a. Ungdomssymfonikerne og Valdres Sommersymfoni om kurs.
- Utvikling av nasjonale rammeplaner for PPU og Faglærerutdanning.
- Kvalifikasjonsrammeverket, læringsmål for utøvende fag/hovedinstrument.
- Læringsmål utøvende musikkstudier, nasjonal prosess.

Med to RUM-møter i året for institusjonenes ledere og kontinuerlig arbeid i et arbeidsutvalg, er det god mulighet til å ta opp saker og løse felles utfordringer. Ut fra vår begrensede informasjon ser det ut til at det faglige og utdanningspolitiske samarbeidet innenfor RUM fungerer fint.

Samarbeid med høyere musikkutdanningsinstitusjoner utenfor RUM om faglige og utdanningspolitiske tema.

Nasjonalt:

- Nasjonalt fagråd for musikk (NFM).
- Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid (NRKU).

Internasjonalt:

- Association of Nordic Music Academies (ANMA).
- Association Européenne des Conservatoires, Academies de Musique et Musikhochschulen (AEC).

Institusjonenes samarbeidspartnere i internasjonal fagpolitisk sammenheng (AEC og ANMA) er relevant. AEC har i 15-20 år vært en samlende og drivende kraft i institusjonsutviklingen i

Europa, og det er viktig å delta i AECs aktiviteter. Muligens har noen institusjoner også medlemskap i andre fagpolitiske organisasjoner, for eksempel av regional karakter. Dette er et felt vi regner med institusjonene selv har god oversikt over.

Samarbeid om studietilbud og faglig avgrensede tema mellom RUM-institusjoner eller mellom RUM-institusjoner og andre musikk-institusjoner på høgskolenivå.

Eksempler nasjonalt:

- Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU).
- Avtale mellom UiB og Ole Bull-akademiet om kurs og et bachelorstudium i tradisjonsmusikk.
- Avtale mellom NMH og KHiO om operautdanning på bachelornivå.
- Avtale mellom NMH og BDM om bl.a. masterutdanning i utøving.
- Samarbeid mellom NMH, KHiO og DNO&B om utdanning av repetitører.
- Etablerte nettverk (se avsnitt 2, nedenfor).

Eksempler på internasjonalt samarbeid om faglige tema:

- Via AEC: Her er det flere såkalte plattformer, åpne for alle, bl.a. en for pop og jazz (PJP), etter initiativ bl.a. fra NTNU. Videre en plattform for artistisk forskning, EPARM, der det også har vært norsk deltakelse (NMH) fra den startet som en arbeidsgruppe i Polifonia i 2004.
- NMH er involvert i noen Erasmus+partnerskap: New Audiences and Innovative Practices (NAIP), Modernising European Higher Music Education through Improvisation (METRIC), The European Chamber Music Academy (ECMA), og ECMA – Next Step.
- Nettverk reservert spesielle fagområder, som Jazz Music Network (Nordpuls), åpent for alle, og Folk Music Network (Nordtrad), der NMH og Ole Bull deltar.
- European Jazz Master (EUjam), der NTNU deltar sammen med fire europeiske konservatorier om et felles masterprogram.
- Nordic Master in Folk Music som nordiske institusjoner deltar i. Fra Norge er det UiB/Ole Bull.
- NMH er involvert i Nordic Master: The Composing Musician (NOCOM).

På nasjonalt nivå ser det ut til at det bare er en håndfull eksempler på samarbeid om studietilbud. Nær alle RUM-institusjonene er involvert i PKU. Samarbeidet mellom NMH, KHiO og DNO&B om operautdanning er lagt på is i ett år, med mulighet for at samarbeidet oppløses. Ut over dette er det tre bilaterale samarbeid om studier, der NMH er involvert i to.

Samarbeid om studietilbud og faglig avgrensede tema er SAK-prosessens hovedfelt, og vi ser at institusjonene ikke har mye å vise for seg. Vi har vanskelig for å tro at alle relevante samarbeidsmuligheter er utnyttet. Vi oppfordrer derfor RUM som organisasjon og de enkelte institusjonene til å diskutere muligheter for mer konkret faglig samarbeid. Dette vil også berøre muligheter for arbeidsdeling, som vi kommer tilbake til.

Samarbeid mellom RUM-institusjoner og nasjonale organisasjoner utenfor utdanningssystemet om studiepoenggivende tilbud.

- UiB og NMH har begge samarbeid med Norges Musikkorps Forbund om 30 stp korpsledelse.
- NMH deltar med kurs på Voksenåsen Sommerakademi.

- NMH samarbeider med Ungdomssymfonikerne.
- Sommerkurs Jazz.
- BDM samarbeider med Oslo Camerata.

Det er mulig at det eksisterer flere samarbeidsaktiviteter enn dette, men vi mener likevel det ligger unyttede muligheter her. Dette kan også ses i sammenheng med EV-kurs.

Samarbeid mellom RUM-institusjoner og fagmiljø på høgskolenivå utenfor musikk om faglig avgrensede tema.

Nasjonalt:

- NMH og Menighetsfakultetet samarbeider om utdanning av kirkemusikere.
- UiT og Kirkelig utdanningscenter i Nord samarbeider om kirkemusikerutdanningen.

Internasjonalt:

- Ikke registrert noe.

Her er det også beskjedne aktivitet. Det som er nevnt er innenfor kirkemusikk. Et annet relevant fagfelt er prestasjonsforberedelse og treningslære, basert i idrettsmiljø. Vi vet at flere av institusjonene utnytter fagpersoner fra slike miljø til gjesteforelesninger og lignende. Vi kjenner imidlertid ikke til om det er samarbeid på institusjonelt plan mellom to likeverdige partnere.

Samarbeid mellom RUM-institusjoner og musikkutdanning på pre-college nivå⁴.

Nasjonalt:

- TUP, koordineres fra NMH, alle institusjonene (unntatt BDM og KHiO) deltar.
- Samarbeid BDM, RUM-institusjoner og lokale kulturskoler (f.eks. Talentparaplyen i Bergen).
- Samarbeid mellom BDM og Oslo kommune om Majorstua-prosjektet.
- Follo-prosjektet mellom NMH og kulturskoler i Follo-distriktet.
- Alle institusjoner har avtaler om praksisplasser for studenter i musikkpedagogikk.

Internasjonalt:

- Ikke registrert noe.

Samarbeid mellom RUM-institusjoner og musikkutdanning på pre-college nivå er i hovedsak knyttet til talentutvikling og praksisplasser for studenter i musikkpedagogikk. Dette er høyst relevant samarbeid. Er det noe mer her, som ikke er utnyttet?

Samarbeid med utenlandske institusjoner om utveksling av studenter.

- Nordplus.
- Erasmus+
- Bilaterale avtaler.

Alle institusjonene har avtaler om utveksling via Erasmus+ og Nordplus. I tillegg er det vist til mange bilaterale avtaler. Vårt inntrykk er at mange av avtalene er inaktive, dvs at det er relativt sett få studenter som inn- og utveksles. Det må muligens være slik, men det kan også fungere som en sovepute for institusjonene. Utveksling av studenter med utenlandske institusjoner er et viktig redskap i kvalitetssikring av utøvende nivå, erfaringer fra studenter som deltar kan gi institusjonene viktige tilbakemeldinger. Dette vet selvsagt alle institusjoner, spørsmålet er om man utnytter muligheten maksimalt.

⁴ Dessverre mangler vi et norsk ord for all undervisning før høgskolenivået.

Samarbeid med utøvende organisasjoner og institusjoner om praksisplasser og utøvende muligheter for utøvende studenter.

Amatørorganisasjoner:

- Ungdomssymfonikerne.
- Orkester Norden.
- Valdres Sommersymfoni.
- Project Artic World Ensemble og andre ensembler (eks: Byorkestre, lokale kor, korps)

Profesjonelle aktører

- Symfoniorkestrene.
- Andre etablerte ensembler som 1B1, BIT20, Det Norske Kammerorkester, TrondheimSolistene, Luftforsvarets musikkorps.

Her viser institusjonene til stor aktivitet, og ser ut til å gi studentene et fint tilbud som supplerer mulighetene institusjonene selv tilbyr med egne ressurser..

Samarbeid med konsertarrangører og formidlingsarenaer.

Festivaler, festspill og konsertarrangører, f.eks:

- Festspillene i Bergen.
- Rikskonsertene.
- Konsertkafer.
- Den Kulturelle Skolesekken.
- Den kulturelle rullatoren.

Utleielokaler:

- Konserthus, konsertlokaler som leies.

Sosiale institusjoner:

- Eldresentre, fengsler, sykehus etc.

Institusjonene gjør åpenbart en stor innsats for å skaffe studentene relevante og varierte arenaer og muligheter for formidling av musikk. På dette feltet kan det være at de også kan inspirere og gi hverandre ideer.

Vi har også sett på hva institusjonene sier om samarbeid på sine websider. Dette kan indikere hvor opptatt man er av å informere studenter, ansatte og eksterne interessenter om hvilke samarbeidsforhold institusjonen er involvert i. Der var imidlertid ikke alltid enkelt å finne referanser til samarbeid. Det er bare Griegakademiet som har 'Samarbeid' som en egen oppslagsfane på hjemmesiden sin, mens BDM opplyser om 'Samarbeidspartnere' (i hovedsak økonomiske) og 'Støttespillere' på sin hjemmeside. På tre hjemmesider finner vi lenke til opplysninger om utvekslingsavtaler via knappen 'Internasjonalisering', og de samme opplysningene finner vi med lenke fra 'Utdanning' og 'Utenlandsopphold' på to andre sider. For tre av institusjonene finner vi noe om samarbeid (i hovedsak utvekslingsavtaler) bare på fakultetssiden. Vår konklusjon på dette er dermed at institusjonenes samarbeidsvirksomhet stort sett er underkommunisert. Den mangler helt eller nesten helt i et par institusjoner, bl.a. ved at informasjon ligger på fakultetets hjemmeside uten å vise konkret til instituttet. Videre er samarbeidsaktiviteten ofte ufullstendig beskrevet (mesteparten av det som nevnes dreier seg om utvekslingsavtaler). Vi oppfordrer institusjonene til å vurdere om de ønsker å synliggjøre ulike typer samarbeid og samarbeidsavtaler bedre på sine nettsider. (Se også nedenfor om profilering).

Vi har med dette pekt på flere områder for samarbeid som ut fra vårt informasjonsgrunnlag ser ut til å fungere fint. Men: Vi har også vist til områder der det ser ut til å ligge et potensiale for forbedring. Og på ett område mener vi det bør tas et spesielt initiativ, nemlig når det gjelder samarbeidet mellom RUM-institusjonene om studietilbud.

2.2 Institusjonenes forslag om samarbeid

Ett av de spørsmål vi stilte og som ble besvart i notatene fra institusjonene, var: "Har dere ideer om samarbeid som kan etableres?" Dette var forslagene:

- Agder nevner mer internasjonalt samarbeid for den rytmiske utdanningen.
- Samarbeid mellom jazzutdanningene nevnt av Stavanger og Bergen.
- Samarbeid om kirkemusikkutdanningen, nevnt av NMH og Bergen.
- Operautdanningen: De to institusjonene som er involvert hadde ulike tanker: NMH ønsker å "utvide samarbeidet mellom NMH, Operahøgskolen og DNO&B med sikte på å etablere et robust og internasjonalt anerkjent tilbud om operautdanning". KHiO nevner et samarbeid med BDM om Unge talenter, et mulig samarbeid med dirigentstudiet ved NMH, og et ønske om samarbeid om Operastudio med DNO&B.
- BDM har etablert et kompetansesenter for talentutvikling ved BDM, som så skal være sentral i det nasjonale samarbeidet om talentutvikling.
- Stavanger ønsker et felles nasjonalt initiativ for å knytte seg nærmere til mer prestisjetunge internasjonale samarbeidspartnere.
- NMH nevner samarbeid om felles ansvar for rekruttering.
- samarbeid om et bredere nasjonalt tilbud innen musikkklærerutdanning nevnes av NMH.
- Deltakelse i CEMPE-prosjekter nevnes som intensjon av Bergen og Tromsø. (Det har vært kontakt mellom CEMPE og NTNU fra starten).
- NMH nevner samarbeid for å styrke nasjonal forskeropplæring innen musikk, både vitenskapelig og kunstnerisk program, og Tromsø nevner et behov for å få avtale med andre institusjoner om felles doktorgradsprogram.
- Stavanger nevner et "stort behov for å verne om utøvende utdanninger og bygge en større forståelse av hva som er kjernen i utøvende musikkutdanning."
- Stavanger nevner også etablering av kriterier for RUM-samarbeid.

NMH nevner også et behov for samarbeid om fordeling (konsentrasjon) av fagområder med lave søkertall. Dette kommer vi tilbake til i avsnitt 3.4.

Forslagene fra institusjonene ble noe supplert og utdypet under samtalene, men vårt inntrykk er at institusjonene stort sett ikke satt inne med en gjennomtenkt strategi og konkrete forslag for samarbeid med andre RUM-institusjoner. Alle institusjonene uttrykte imidlertid en positiv holdning til slikt samarbeid.

2.3 Arbeidsgruppas forslag om samarbeid

Så er det arbeidsgruppas forslag. De tar i hovedsak utgangspunkt i institusjonenes forslag, og suppleres med noen andre ideer.

RUMs rolle og oppgaver

Vårt inntrykk er at RUM har en viktig funksjon som møtested for institusjonslederne, og som arena for felles beslutninger. Vi har ikke avdekket noe i vår begrensede prosess som tyder på

at organisasjonen bør reformeres. Likevel vil vi oppfordre RUM til å bruke denne SAK-prosessen til å vurdere sin arbeidsform og sitt sakskompleks, særlig med tanke på samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon. Vi vil også peke på et arbeidsfelt vi mener RUM kan legge større vekt på i tiden som kommer.

Studier av søkning, opptak, rekruttering og yrkesliv: Et utredningskontor?

Kjetil Solvik har i mange år samlet og presentert tallmateriale for RUM om søkning og opptak til institusjonene. Vi mener at RUM må vurdere om dette arbeidet skal utvides til også å omfatte jevnlig undersøkelse om rekruttering og kandidatenes yrkessituasjon.

Her kan man tenke seg utredninger om store og små tema, avhengig av både kortsiktige oppgaver og langsiktige linjer. Eksempler:

- Forholdet mellom RUM-institusjonene og utøvende utdanninger i lærerutdanningene. UiS uttrykker det slik: "Det utdanningspolitiske landskapet er i stor endring. Både utvider de tidligere distriktkonservatoriene sitt faglige innhold, samt at flere lærerutdanninger som tidligere utdannet musikk lærere til grunnskolen nå tilbyr faglærerutdanningen og utøvende bachelor- og mastergradgrader. Disse kvalifiserer mot frilansmarkedet og kulturskolen. Et marked som konservatoriene tidligere hadde 'monopol' på."
- En eventuell felles strategi for internasjonalt samarbeid.
- En analyse av internasjonale grep for å forberede studentene på nye muligheter og endringer i arbeidsmarkedet.
- Rekruttering. Innhente tall fra kulturskolene og MDD-linjene, korpsene osv.
- Nasjonal dimensjonering av studieplasser. Flere av oppgavene nevnt ovenfor tangerer et underliggende tema: Dimensjoneringen av høyere musikkutdanning. Hvor mange utdanningsplasser, på hvilke områder, bør institusjonene tilby? Hvor godt er det nasjonale grunnlaget av søkere med nødvendig kompetanse? Hvor stort innslag av utenlandske studenter tilrås? Jo flere studieplasser som tilbys, jo større blir kampen om søkerne dersom ikke grunnlaget av kvalifiserte søkere utvides. Det vi ser er at det var 1306 studenter totalt ved RUM-institusjonene i 2008/2009 (Operahøgskolen ikke medregnet, se avsnitt 3.2), mens tallet var 1559 i 2015/2016. Det er 19.3% økning⁵. Størst tallmessig øking hadde NMH, med 119 studenter, fra 492 til 611 i 15/16, mens UiA hadde den største prosentvise økingen, 51%. UiT gikk tilbake, NTNU stod på samme nivå, og de øvrige økte studenttallet med 15 til 34%. En diskusjon om dimensjonering vil kunne ha betydning for SAK-prosesser. Se for øvrig diskusjonen om rekruttering nedenfor, og diskusjonen om nedlegging av studier i 3.4.

Organisering av utredningsarbeid

Det vi nå har nevnt er arbeidskrevende langt ut over det arbeidet som legges ned i dag. Dersom RUM ønsker å utvide utredningsarbeidet, må RUM vurdere hvor arbeidet skal utføres, og hvordan ressurser kan tilføres. Da blir det også nødvendig å se på hvordan de enkelte institusjonene kan bidra overfor en hovedbase. For eksempel kan man tenke seg at informasjon om relevante tema kommer rutinemessig fra institusjonene, og settes sammen i en analyse av en hovedansvarlig person, slik praksis er nå. Et alternativ er at en hovedansvarlig person også utfører mest mulig av innsamlingsarbeidet.

⁵ Tallene for 2008/09-2014/15 er hentet fra Kjetil Solvik, «Studenter i norsk musikkutdanning», presentert på RUM-møte 04.11.15.

Behovet for slike studier og utredninger må selvsagt belyses før man setter i gang noe. Det blir fort behov for et par stillinger dersom dette skal utvikles fullt ut. Et alternativ er å kjøpe tjenester, for eksempel fra NIFU. Vår hovedoppfatning er imidlertid at den type studier og utredninger vi er inne på, krever gode kunnskaper om feltet, og at det derfor er best å benytte personer i våre egne fagmiljø.

Rekruttering til utøvende studier

De åtte institusjonene i RUM tilbyr utøvende utdanninger som fundamentalt sett har samme mål: Å utdanne utøvende musikere på/til et høyt nivå. Institusjonene konkurrerer også langt på vei om de samme søkerne og studentene til sine utdanninger. Dette er et utfordrende utgangspunkt når de videre skal begrunne og gjennomføre samarbeid om oppgaver rundt rekruttering.

Før vi tar opp rekruttering som et problem, må vi nevne at rekrutteringen også er meget god på noen områder. Det gjelder ikke minst studieretningene med jazz og rytmisk. På instrumentsiden gjelder det bl.a. i sang, der vi kan spørre om opptaket nasjonalt sett bør være så høyt som det er? Vi mener det kan være grunnlag for en RUM-drøfting i lys av SAK.

En del RUM-samarbeid skjer i dag i forbindelse med ulike talentutviklingsprogram. Disse programmenes hovedhensikt er å gi utviklingsmuligheter til unge utøvende talenter. En *bieffekt*, som vi konsentrerer oss om her, er det bidrag programmene kan gi til rekrutteringen til RUM-institusjonene. Det mest omfattende programmet er det nasjonale TUP-programmet, der seks av RUM-institusjonene er involvert.

TUP er bare en av flere aktører for mulig rekruttering. BDM har i en årrekke drevet talentutvikling. BDM har nå etablert Senter for Talentutvikling Barratt Due (SFTBD), som også vil samarbeide med de øvrige institusjonene om talentutvikling. BDMs prosjekt Musikk på Majorstua rettet mot talenter i klassisk musikk, er nå fullt utbygd. Prosjektet drives i samarbeid med Oslo musikk- og kulturskole og NMH. Det er også egne talentprogram ved en del kulturskoler, som f.eks. Lørdagsskolen ved Trondheim kommunale kulturskole, og tilsvarende tilbud i andre byer og kommuner.

Så er det de instrumentene som har rekrutteringsproblem av vekslende omfang: Fagott, obo, bratsj, kontrabass, harpe, orgel. Hittil har det, så vidt vi forstår, vært igangsatt lokale tiltak ved at enkelte RUM-institusjoner har forsøkt å øke rekruttering fra sitt nærområde ved å holde tett kontakt med kulturskolene. Tiltaket "Unge fagottister" ved NMH er et eksempel på samarbeid mellom NMH og kulturskoler på Østlandet, med samlinger for grupper av fagottister 3-4 ganger i året på NMH. Tiltaket har gitt tellende resultat. Det samme har arbeidet ved NMH for å forbedre rekrutteringen på gitar, som var svak for noen år siden. Her er rekrutteringen nå tilfredsstillende, via samarbeid med kulturskoler og TUP-programmet. I flere av byene er det etablert tilbud for å rekruttere barn og unge til orgelspilling, f.eks. er det opprettet flere orgelklubber, der kulturskolene samarbeider med RUM-institusjoner og med kirkene. Ved NMH har det også vært gjennomført rekrutteringstiltak for folkemusikk. Andre tiltak, som Obotigrene i Kristiansand, drives så vidt vi vet uten spesiell innsats fra RUM-institusjonene.

Vi har sett to tilfeller (ved NTNU og UiA) der fakultetsmidler har vært satt inn for å bedre rekruttering, koblet til blant annet forbedring av web-sider.

Talentutvikling og rekruttering har vært et tema for RUM i flere år, det arrangeres årlige TUP-samlinger på NMH for koordinatorene og faglige ledere, det er opprettet nasjonale

samarbidsorganer med mer. På lokalt plan gjøres det også mye for å samordne aktiviteter. Et eksempel finner vi i Stavanger. Der har man samlet og koordinert de ulike talenttilbudene på en gunstig måte. Mens enkelte elever/talenter tidligere var involvert i både lørdagsskole, TUP/unge musikere, 1B1 og andre tilbud, er ressursene nå samordnet slik at de unge talentene får et mer helhetlig og bedre tilpasset tilbud. Ulike talenttilbud i andre byer bør trolig søke tilsvarende samordning av ressurser og tilbud, både for bedre ressursutnyttelse generelt, og ikke minst av hensyn til den enkelte elev/talent. Vår oppfatning er at det nå er så mange aktører i 'talentfeltet' at det er behov for oversikt og nasjonal samordning. På nasjonalt nivå bør RUM-institusjonene etablere et samarbeidsorgan som sørger for gjensidig informasjon om arbeidet med talentprogram og rekruttering, og som tar initiativ til koordinering og samarbeid der det synes nødvendig.

Faggruppe-nettverk forankret i institusjonene og RUM

Opp gjennom årene har det dannet seg mange samarbeidsmønstre mellom kolleger i ulike institusjoner. Disse har stort sett fungert som uformelle faglige nettverk, og har ganske sikkert vært betydningsfulle for kontakt og kvalitet i utdanningene. I vår besøksrunde til institusjonene fikk vi imidlertid inntrykk av at dette i noen tilfeller var nettverk som ledelsesnivået i institusjonen ikke var klar over. Vi oppfordrer RUM til å lage seg en oversikt over hvilke nettverk som bør registreres som offisielle, institusjonsgodkjente nettverk. Slik registrering bør da innebære at de institusjonene som er medlemmer i nettverkene kan inkludere dem i sin overordnede strategi og fagutvikling, og gi nødvendig støtte til nettverkens virksomhet.

Vi kan først nevne noen nettverk som er etablert, men ikke som offisielle, RUM-tilknyttede nettverk, med formell støtte fra institusjonene:

- Nettverk for jazz/rytmisk/improvisert musikk. Vintertreffene for jazz/rytmisk utdanning har vært arrangert siden 2014, etter initiativ fra miljøet ved NMH.
- Nettverk for kirkemusikk. Kirkemusikkmiljøene har fra 2015 gjenopptatt årlige kontaktkonferanser. I 2016 deltok følgende institusjoner på konferansen: UiT, NTNU, UiB, UiS, NMH og Staffeldtsgate, og i tillegg Kirkerådet.
- Nettverk for gehør og hørelære. Dette nettverket har eksistert som faglige samlinger og konferanser i mer enn ti år. Planlegging og gjennomføring har gått på rundgang mellom institusjonene, og nettverket er nå også utvidet med andre nordiske musikkutdanningsinstitusjoner.

Muligens fins det flere nettverk, som har gått under vår arbeidsgruppes radar. Så er det forslag til nye nettverk:

- Konserter og faglige presentasjoner. Utveksling av lærer- og studentkonserter institusjonene imellom. Et slikt nettverk gir mulighet til å utvide det faglige nedslagsfeltet, dele nytt repertoar, presentere utøvende prosjekter osv for fagmiljøene ved andre institusjoner, arrangere felles festivaler og lignende. Slik utveksling skjer allerede, men i ganske begrenset omfang. For mange utøvende lærere er sensoroppdrag den eneste anledningen til å treffe kolleger ved andre institusjoner.
- Nettverk for mesterklasser. Informasjon om og invitasjon til mesterklasser og seminarer ved institusjonene utveksles til en viss grad allerede. Det ville trolig føre til økt faglig utbytte dersom man mer systematisk informerte om og inviterte hverandre til mesterklasser, seminarer og prosjekter. For studentene er økt kontakt en klar gevinst. For dem er nettverksbygging og kjennskap til miljøer og enkeltpersoner særs viktig for deres videre virke som musikere.
- Nettverk for entreprenørskap (det SAK1 kaller 'profesjonskunnskap'). Dette er et fagfelt som alle institusjonene arbeider med, men fra forskjellige ståsted og med ulikt

innhold. Det ligger trolig et potensiale i utveksling av erfaringer, og i samarbeid om studieplaner og praksisplasser.

- Nettverk for ny teknologi. Teknologiske muligheter utnyttes ved alle institusjonene, og åpner nye muligheter for å nå studenter. Dette ser vi bl.a. i de digitale dirigentstudiene som er i bruk og utvikling i UiS og UiT. Her kan RUM ta ansvar for å etablere et nettverk for å koordinere og inspirere videreutvikling av fagfeltet.

Vi må legge til at dette ikke er et forslag om å legge alt samarbeid inn i organisatoriske rammer. Personavhengige og tidsavhengige nettverk kommer og går, og møteplasser oppstår når man treffes. Slik må det fortsatt være.

CEMPE

Senter for fremragende utdanning i musikkutøving ved NMH (CEMPE) er en institusjon der samarbeid og erfaringsdeling med andre institusjoner står sentralt. Med praksisnære utviklingsprosjekter for utøvende utdanning og med invitasjon til samarbeid til alle RUM-institusjoner bør CEMPE kunne utnyttes til fordel for all utdanning innen utøvende musikk i landet. CEMPE har bevilget prosjektstøtte til UiS, UiB og NTNU, og har planer om å arrangere årlige konferanser i samarbeid med de andre RUM-institusjonene. UiA har vist interesse for å samarbeide om den første konferansen. Vi konstaterer dermed at det viktige samarbeidet er i ferd med å utvikle seg, og vil oppfordre til aktiv CEMPE-deltakelse fra alle RUM-institusjoner.

Nye pedagogiske tilbud for utøverne

Vi går sannsynligvis inn i en situasjon der studenter på orkesterinstrumenter vil få større vansker med å få jobb i norske orkestre. Dette skyldes både økt konkurranse fra utenlandske musikere, og at orkestrene nå er utbygd ift eksisterende planer. Det blir et økende behov for allsidige musikere med både utøvende og pedagogisk kompetanse (se f.eks. innstillingen "Det muliges kunst" fra 2014). Det som har vært foreslått som et ytterligere bidrag er korte pedagogiske kurs eller moduler innenfor de utøvende studiene, for eksempel kurs på 15-30 stp. Et slikt kurs (15 stp) tilbys ved NMH. Slike kurs tilfredsstiller imidlertid ikke kravet om 60 stp for å være kompetansegivende. Et arbeid med nye ideer og tiltak innen den pedagogiske utdanningen av utøvere er en høyst aktuell utfordring for alle RUM-institusjonene. Dette er et utviklingsarbeid der samarbeid mellom RUM-institusjonene vil være hensiktsmessig for å finne fram til en felles basis for slike studietilbud, men forøvrig også åpne for ulike løsninger.

En nasjonal ordning for studentutveksling

RUM bør vurdere behovet og interessen for en nasjonal utvekslingsordning for studentene. En eventuell ordning kan bygges ut gradvis, for eksempel med et forsøk med samarbeid mellom to institusjoner over en viss tidsperiode.

2.4 Konklusjon

Oversiktene viser at det er mange samarbeidstråder fra RUM-institusjonene, om enn ikke så mange mellom institusjonene. Forslagene til nye samarbeidstiltak mener vi har mulighet til å bygge opp under regjeringens forhåpning om at samarbeid skal fremme faglig kvalitet, være fremtidsrettet og gi økt kvalitet og/eller effektivitet ved virksomheten. For vårt oppdrag er utøvernes kvalitet mest relevant. Det er imidlertid ingen selvfølge at tiltak som de vi har foreslått fører til høyere kvalitet i studentenes utøving. Her er det mange forhold som spiller inn, ikke minst den undervisningen de får og den egeninnsatsen de yter. At studier skal være fremtidsrettet innebærer selvsagt at man skal utdanne studentene for fremtidens musikk- og

kulturliv. Dette er noe alle institusjonene er opptatt av, uavhengig av SAK-prosess. Men SAK-prosessen kan være inspirasjon for et felles arbeid om å fange opp regionale, nasjonale og internasjonale utviklingstrekk.

Samarbeid kan skje mellom likeverdige parter som utveksler erfaringer og kunnskap og inspirerer hverandre til nytenking. Det kan også være mellom parter den ene 'gir' mest og den andre 'får' mest. Det eneste vi må forvente av alle samarbeidstiltak er at deltakerne må få *noe positivt ut av dem*, noe som rettferdiggjør egen innsats.

3 Arbeidsdeling og konsentrasjon

3.1 Dagens situasjon

Institusjonene har utviklet sin identitet over mer enn 40 år, tilpasset både regionale og nasjonale muligheter og behov. De tilbyr langt på vei de samme typer studier, og de tilbyr fag med stor likhet i innhold. Samtidig er institusjonene meget ulike, og i det ligger det allerede en form for arbeidsdeling og konsentrasjon (A&K). Med "arbeidsdeling og konsentrasjon" mener vi da *at alle ikke gjør det samme, og at noen er 'sterke' der andre er svake*. Denne formen for A&K har utviklet seg ved at institusjonene isolert sett har tilpasset seg det totale utdanningsbildet, og utviklet studier og fag og spesialiteter ut fra vurderinger om hva som er mulig og ønskelig å tilby. I dette mangfoldige bildet kan det være vanskelig å se hva A&K består i, når vi sammenligner institusjonene. Her blir utfordringen å synliggjøre en ikke-styrt arbeidsdeling. Det kommer vi tilbake til i diskusjonen om *profilering*.

Den form for arbeidsdeling og konsentrasjon SAK-prosessen så langt ser ut til å være mest opptatt av, er en prosess der diskusjoner og forhandlinger mellom institusjoner fører til A&K. Betingelsene for slike forhandlinger oppstår bl.a. når:

- Rekruttering til et viktig fagområde synker sterkt. Da kan det være nødvendig å avvikle studiet ved en eller flere institusjoner, slik at de som fortsetter, får tilgang til flere søkere og kan tilby 'robuste' fagmiljø (mer om det senere).
- Ingen institusjoner har hele bredden av kompetanse som skal til for å tilby et studium, mens samarbeid mellom institusjoner kan gi det nødvendige grunnlaget.
- Nye studieretninger og emner etableres. Skal alle tilby dette nye? Skal RUM ha en rolle som diskusjonsforum foran etablering av fag?

Disse temaene kommer vi tilbake til etter å ha presentert noen forslag om A&K og profilering.

3.2 Arbeidsgruppas forslag om arbeidsdeling og konsentrasjon

Vi har foreslått å se på operautdanningen og kirkemusikkutdanningen som studier der flere institusjoner må involveres i samtaler og prosesser for å enes om oppgavefordeling. Når disse to studiene er valgt er det fordi det er presserende å få rask enighet om disse nasjonalt betydningsfulle utdanningene. At vi foreslår bare to, er fordi vi mener at institusjonene kan se på disse to prosessene som prøveprosesser for eventuelle senere tiltak for arbeidsdeling.

Operautdanningen

Dagens situasjon er at KHiO, NMH og DNO&B samarbeider om studietilbud og praksisplasser og arenaer for framføring i vår eneste operautdanning på både bachelor- og masternivå. Ut over dette er det sangutdanning ved alle de øvrige institusjonene, med innslag

av operalitteratur, og operaprojekter i egen produksjon eller i samarbeid med lokale operaforeninger.

Operautdanning som skal føre studenter fram til et internasjonalt nivå, er svært ressurskrevende, og er etter vår oppfatning et godt eksempel på en utdanning som krever både nasjonal arbeidsdeling og konsentrasjon og samarbeid. Dagens ordning har en historie tilbake til Boysen-utvalgets innstilling i 1999. Her ble det foreslått å utvikle operautdanningen i et samarbeid mellom KHiO, NMH og DNO&B. I stortingsmeldingen om kvalitetsreformen i høyere utdanning, 2001-2002, gikk departementet inn for at KHiO skulle søke om å få utdanningens to siste år godkjent som høyere grads utdanning (master). De konkluderte med: "Departementet vil legge vekt på at Norges musikkhøgskole og Kunsthøgskolen i Oslo samarbeider om operautdanningen". I de følgende årene ble samarbeidet forsøkt etablert, og institusjonene utviklet en felles plan der også repetitørutdanning var tatt med. Et budsjett ble satt opp, bevilgningen ble gitt, og har de siste årene inngått i institusjonenes rammebudsjett.

Vi tar med denne forhistorien fordi operautdanningen er den eneste høyere musikkutdanningen der departementet har lagt til grunn arbeidsdeling og samarbeid mellom to (tre) institusjoner. Tiltaket var også gjenstand for to innlegg i Stortinget i 2008, der det ble uttalt bekymring for kvaliteten i datidens norske operautdanning.

Studiet som har vært tilbudt er et bachelorstudium der de to første år er NMH's ordinære sangstudium, og de to siste årene er samarbeid mellom NMH og KHiO om undervisning og prosjekter. Et masterstudium innen opera tilbys av KHiO alene. Det samme gjelder et årsstudium i opera. Ingen av studietilbudene har hatt særlig god rekruttering. Til samarbeidsstudiet er det åpnet for opptak av 6 studenter hvert år (12 over to år), til masterstudiet kan man ta opp 4 pr år (8 over to år), og til årsstudiet kan man ta opp 4. Det betyr at det samlede studenttallet kan være 24. I studieåret 2015/2016 er det totalt 14 studenter på de ulike operastudiene, altså er det bare 58% av studieplassene som er dekket.⁶ Årsstudiet er det mest attraktive studiet, med 5 studenter i 2015/2016. Vi har også mottatt informasjon fra NMH som viser at 14 studenter gjennomførte bachelorstudiet pr. 2015. Av disse har en forlatt sangkarrierene, 2 har gått utøvende sang master ved NMH, 5 har gått videre i KHiOs masterstudium og 6 har tatt masterutdanning i opera i utlandet. Gjennom mange år har utenlandske operautdanninger vært attraktive for norske studenter med bachelorutdanning. Til tider har for eksempel halvparten av studentene ved operautdanningen i København vært norske. Med bakgrunn i dette er vår oppfatning at det nåværende studietilbudet på bachelor- og masternivå ikke fungerer etter forutsetningene, med bare 14 av 24 studieplasser oppfylt, og 5 av 14 ferdige bachelorkandidater videre til KHiOs masterstudium.

KHiO har besluttet å ikke ta opp nye studenter til sin del av bachelorstudiet for 2016/17. KHiO oppgir at de ønsker å avslutte ordningen med at NMH har de to første årene i bachelorstudiet. De ønsker i stedet selv å starte opp fullt bachelorstudium i opera/sang. Med bakgrunn i den politiske og faglige bakgrunnen vi har beskrevet, regner vi med at det settes i gang drøftinger mellom de tre institusjonene med utgangspunktet i et fortsatt samarbeid. Der må rekruttering, innhold, organisering og utdanningens plass i en nasjonal, nordisk og europeisk utdanningskontekst være tema. Det er for eksempel mulig å vitalisere og styrke operautdanningen i Norge ved å utvide kontakt og samarbeid med de andre RUM-institusjonene gjennom sang- og operaprojekter, og ved å vurdere hvordan man kan avveie betydningen av formell kompetanse og realkompetanse ved opptak til masterstudiet.

⁶ Tallene er tatt fra Operahøgskolens hjemmesider, der studentene er oppført med navn.

Med bakgrunn i dette mener vi at det er viktig å få en avklaring rundt operautdanningen i løpet av høsten 2016, med tanke på å få studiet i gang igjen fra 2017/2018.

Kirkemusikk

Det er ingen tvil om at arbeidsmarkedet for kirkemusikere tilsier at man burde opprettholde dagens nivå av utdanningstilbud, og vel så det. Det er heller ingen tvil om at alle de store byene har kirkemusikkmiljøer og instrumentparker som bidrar til å legge til rette for utdanning av kirkemusikere. Rekrutteringen til kirkemusikkstudier har imidlertid over mange år vært såpass svak at det for oss virker fornuftig å konsentrere utdanningen til noen færre studiesteder enn man tradisjonelt har hatt. Pr i dag har man aktiv kirkemusikkutdanning ved NMH, NTNU og i Tromsø. De tidligere kirkemusikkutdanningene i Stavanger og Bergen er mer eller mindre avviklet, men institusjonene tilbyr orgel som hovedinstrument, og i Stavanger kan utøvende studenter ta en Kirkemusikalsk fordypning på 30 stp.

I tillegg til RUM-institusjonene finnes det også kirkemusikerutdanning ved NLA Høyskolen Staffeldtsgate, gjennom en bachelor i Musikk og Ledelse. Skolen utdanner menighetsmusikere som får kantorkompetanse. NLAs tilbud skiller seg fra RUM-utdanningene bl.a. ved valgt musikalsk profil og vektlegging av ulike komponenter i utdanningen, samt at den retter seg mot et arbeidsmarked som menighetsmusiker heller enn mot den tradisjonelle organist/kantor-kirkemusikeren. Skolen informerer dessuten på sine nettsider: "NLA Staffeldtsgate vil også etter hvert tilby kantorutdanning med orgel hovedinstrument gjennom 4 år på MML."

Det eksisterer så langt ingen nasjonal utdanningsstrategi for kirkemusikk. Det finnes noen relevante dokumenter, som f.eks. 'Kunsten å være kirke', Kirkelig kulturmelding, 2005, og en 'Nasjonal plan for kirkemusikk', utarbeidet av kirken selv. I mars 2016 kom utredningen 'En ny kirkelyd?', fra Telemarkforskning på oppdrag fra Kulturrådet. Også andre bøker og rapporter om kirkemusikk har kommet de senere årene. De omhandler blant annet endringer i religionsutøvelse og endringer i musikkbruken i kirkene.

Utdanningsinstitusjonene har fra 2015 gjenopptatt sine årlige kontaktkonferanser for kirkemusikk. I 2016 deltok UiT, NTNU, UiB, UiS, NMH, Staffeldtsgate, og dessuten Kirkerådet. Arbeidsdeling har så langt ikke vært tema, men man har dialog om rekruttering og søkning, og søker samarbeid om FoU-prosjekter, orgelsymposium og andre prosjekter. Vi ser det som en fordel at man også for framtiden holder dialogen om kirkemusikkutdanning åpen for andre aktører enn RUM institusjonene, og vil anbefale RUM å engasjere seg i aktuelle saker og høringer, f.eks. vigsling av kantorer.

Til tross for at institusjonene så langt ikke har avtalt noen særskilt profilering seg imellom, ser det ut til å være etablert en slags arbeidsdeling i kirkemusikkutdanningen, både i lengde og innhold i utdanningene. Vi ser f.eks. at NTNU har satset mer på improvisasjon og samspill i sin kirkemusikerutdanning, mens NMH har mer undervisning i hymnologi og liturgikk. Det synes fornuftig å fortsatt dyrke ulikhetene, med tanke på at arbeidsgiverne søker musikere med ulike kvalifikasjoner som skal dekke en større bredde i sjanger enn hva kirkemusikere tradisjonelt har gjort.

Vi vil oppfordre institusjonene til å utnytte preferanser og satsinger til å profilere sine utdanninger aktivt overfor nye søkere. Samtidig bør de institusjoner som nå har sovende

kirkemusikkutdanningstilbud vurdere å legge ned disse, og med dette bidra til brukbar rekruttering til de tre institusjonene som nå tilbyr utdanninger.

Nye studietilbud og A&K

SAK1 nevnte flere studier som burde opprettes. Noen var studier som krever miljø og ressurser som ikke finnes ved alle institusjonene, og som derfor egner seg for arbeidsdeling og konsentrasjon. Eksemplene er:

- Musikalutdanning. Her finnes det i dag kommersielle tilbud. Vi fant ingen spesiell interesse for å satse på musikal i våre samtaler med RUM-institusjonene.
- Flerkulturell/verdensmusikk foreslås av SAK1 som en studieretning ved NMH. Vi fikk imidlertid ikke inntrykk av at dette var noe NMH vil prioritere, og temaet ble ellers nevnt bare ved UiA. Hensikten med et slikt studium må avklares.
- Samisk musikk. SAK1 foreslår at Tromsø tar et særlig ansvar for samisk musikk. I dag har UiT en PKU-stipendiat med tema innenfor samisk musikk ved instituttet. Ut over det er det, slik vi oppfatter det, lite aktivitet for å utvikle dette fagfeltet. Det fins forøvrig et studietilbud i sør-samisk joik ved Universitet Nord, avdeling Levanger (tidligere HiNT).

I tillegg nevner vi:

- Musikk som middel i en integreringsprosess, f.eks. overfor flyktninger og asylsøkere. Slik aktivitet vil understreke musikk-utøvernes sosiale ansvar. Her ligger en utfordring til alle institusjonene.

3.3 Profilerings, arbeidsdeling og konsentrasjon

SAK-prosessen ønsker 'profilerte' institusjoner, men bruker begrepet 'profilering' uten å definere det. Vi oppfatter 'profilering' av utdanninger som en prosess der en institusjonen utvikler og fremhever studier eller fag der de innehar *spisskompetanse* og kan tilby et 'robust' studium". I SAK-rapporten 'Innspill til samspill' finner vi ingen forklaring på hva man mener med "robust". For en utdanningsinstitusjon gir begrepet oss assosiasjoner til et miljø med høy kompetanse og faglig dyktighet, og med den bredden og allsidigheten i studentgruppa og fagtilbudene som skal til for at man kan ivareta de oppgavene man har.

Videre oppfatter vi 'spisskompetanse' som en kompetanse som i kvalitet og omfang skiller seg ut fra det man vanligvis forventer. Det ligger også et element av *konsentrasjon* i begrepet: Man satser på noe og ikke på alt, det er det som skaper profilen, som (kanskje) skiller en fra andre institusjoner. Hensikten med å identifisere spisskompetanse og skape en profil er bl.a. å kommunisere til søkerne hva de kan vente seg av studietilbudene. Dette skjer særlig på web-sidene.

Vi ba institusjonene om å oppgi hva de så på som institusjonenes *kjerneområder* og *spisskompetanse*. Tanken var at vi dermed fikk et grunnlag for å se hvilken profil den enkelte institusjon ønsket å fremstå med. Svarene vi fikk, oppga høyst ulike områder som grunnlag for profil: Fra et valgemenne som ennå ikke var startet innen et masterstudium, til "Vår spisskompetanse er vår bredde". Den siste oppfatningen så vi også uttrykt ved at flere institusjoner nevnte storparten av studietilbudene som kjerneområder. Det var mao stor spredning i omfang og betydning i de foreslåtte kompetanseområdene, og vi satt igjen med en følelse av at institusjonene ikke riktig har fanget den utfordrende utvelgelsen som må ligge bak en tydelig profilering.

Vi har satt opp noen mulige profileringsområder. Her kan man finne institusjonen sin profil på ett av områdene, eller hente fra flere.

Profilere seg på studieretninger og sjanger.

De fleste institusjonene nevner en (eller flere) studieretning som en spisskompetanse: Det generelle 'utøving', eller de mer sjangerbundne retningene klassisk, jazz/improvisert, rytmisk og folkemusikk. BDM er et eksempel på klar profilering av klassisk musikk for strykere. Universitetet i Agder har valgt rytmisk bachelor som ett av to 'flaggskip for universitetet. Samarbeid mellom dans og musikk er et spesialområde i Stavanger, godt egnet for profilering.

Profilere seg på stiler

Musikalske stiler er et mangetydig begrep. Det kan bl.a. gå på tidsepoker («30-tallsmusikk») eller kulturepoker (Romantikken), eller musikalske betegnelser (Neo-klassisisme). UiB har nevnt Tidligmusikk som en spisskompetanse.

Profilere seg på kammermusikk og ensembler

Flere av institusjonene har ett eller flere ensembler som hevder seg på høyt nasjonalt nivå. Det spenner fra messingensembler i Bergen og Stavanger (som nevner ensemblevirksomhet som et område med spisskompetanse), til kammergrupper ved BDM og jazzensembler ved UiS og NTNU.

Profilere seg på instrumenter

Enkelte institusjoner har utviklet instrument-miljø med sterk rekruttering og sentral plass i institusjonene. Vi kan nevne fløytemiljøet i Agder, tromboneklassen i Stavanger, og strykerne på BDM. Det er kanskje ikke vanlig å profilere seg på det man *ikke* gjør, men vi mener de fleste institusjonene med fordel kan bli tydeligere i å informere om til hvilke instrumenter de ikke tar opp studenter.

Profilere seg på studiemiljø

Når man i Tromsø hevdet at "Vår spisskompetanse er vår bredde" var det med begrunnelsen at de har "et integrert kollegium av vitenskapelige og administrativt ansatte" som har fokus på samfunnsoppdraget de har som høyere musikkutdanningsinstitusjon. Det er også andre muligheter å profilere miljø på, enten det er studenters trivsel eller spesielle miljøskapende faktorer.

Profilere seg med et kompetansesenter

Flere institusjoner har bemerket at de kan tenke seg å opprette et kompetansesenter. Begrepet *kompetansesenter* er til fri bruk, og vi ser det brukt i samfunnet rundt oss om de mest varierte små og store fagfelt og arbeidsområder, av offentlige og kommersielle instanser. Dette begrepet ble nyttet av SAK1, rett nok med både "kompetansesentrum" og "kompetansesenter" som betegnelse (s. 55). De beskriver det slik: "Gruppens definisjon av et nasjonalt kompetansesentrum er at institusjonen med sentrumsbetegnelsen tar ansvar for - i tett samarbeid med de øvrige institusjoner og med en ikke-hierarkisk tilnæringsmåte - å samle og spre kunnskap og kompetanse, drive og ta initiativ til forskning og formidle funn om det samme, drive utviklings spørsmål, arrangere seminar og skape møteplasser for alle landets pedagoger og interessehavere innen feltet."

Dette er jo et omfattende krav til et kompetansesenter (som vi kaller det her), men det sier stort sett bare noe om hva man skal gjøre, ikke *hvilken kompetanse* som skal ligge i senteret.

Når det nå er lansert av SAK1 som noe RUM-institusjoner bør opprette, bør forslag om hva sentret skal gjøre suppleres med en oppklaring av hva RUM forventer av kompetanse i et slikt senter, av faglig fundament og operativ styrke. Vi foreslår at et kompetansesenter:

- må etableres med bakgrunn i et godt utbygd fagmiljø på et etablert nasjonalt toppnivå, med lengre tids erfaring fra sentrets tematikk,
- har et fagpersonale som dekker både erfaringskunnskap og FoU-basert kunnskap på feltet, og er aktiv i FoU-virksomhet innen feltet
- har nasjonal oversikt over feltet og bidrar til koordinering og samarbeid

Selv om RUM ikke kan vedta eller godkjenne slike kompetansesentre, vil det være nyttig om RUM diskuterer og tar stilling til sentrenes bemanning og aktivitet. Ut over dette vil vi tro at en runde med profileringsaktivitet i institusjonene vil konkludere om hva som er spisskompetanse og sterke sider, og at det dermed utkrystalliserer seg eventuelle tema for sentre. Eller, mer realistisk, tema og kompetanse som kan utvikles til et kompetansesenter.

Som konklusjon på profileringsdiskusjonen må vi uttrykke at vi selvsagt forstår at det ikke er lett å fremheve noe framfor noe annet. Hva vil de fagmiljøene si som ikke er med i kjerneområdet eller satsningsområdet? Vi mener likevel at institusjonene må ta opp temaet 'profilering' dersom de ønsker å stå frem med noe unikt, noe som skiller dem fra de andre, det de ser på som *særlig sterke og viktige sider* ved fagtilbudet sitt. Det er neppe effektivt å profilere seg på alt som er vel og bra ved institusjonen. Dersom institusjonene informerer om hva de fremhever som kjerneområder kan det bidra til å synliggjøre arbeidsdeling og konsentrasjon som er et resultat av institusjonenes individuelle utvikling. I neste omgang kan det kanskje gi støtet til institusjonsavtaler om arbeidsdeling. Vi oppfordrer RUM til å gjennomføre en studie av hvordan institusjonene profilerer seg.

3.4 Rekruttering, kritisk masse, regionalitet, kvalitet og SAK

Vi har vist til en situasjon der sju institusjoner gir utøvende utdanning på flere felt (KHiO har ett, opera), og der det er betydelig overlappning i tilbud. Dette har med to viktige forhold å gjøre: Det ene er at det ligger i konservatorietradisjonen å ha et variert tilbud i utøvende utdanninger og instrumenter. Det andre er regionale hensyn, der resonnementet er at man må fungere så bredt som mulig for den region man virker i.

De to fagfeltene opera og kirkemusikk illustrerer to ulike betingelser for SAK.

Operasamarbeidet ble etablert fordi det var en nasjonal situasjon med tre institusjoner i Oslo som sammen dekket fagfeltet, og ingen rivaliserende miljø andre steder. Derfor ble operautdanningen konsentrert i Oslo. For kirkemusikk er det sviktende nasjonal rekruttering som har ført til SAK-prosess. Når rekrutteringen svikter på et studieområde, kommer spørsmålet: Hvor *få* studenter kan vi leve med, uten at studiekvaliteten forringes for studentene? Bør vi søke samarbeid, bør vi legge ned?

Rapporten fra SAK1 brakte inn begrepet "kritisk masse" (s. 33, 37, 41, 55), som vi oppfatter som en betegnelse på kvantitet. Ut fra sammenhengen ser det ut til at de mener at kritisk masse er et minimum antall studenter eller instrumenter som må til for at et utøvende studieprogram skal kunne tilbys på et høyt nok kvalitativt nivå. De nevner ingen tall. Det gjør imidlertid departementet, som i tildelingsbrevene til U&H-institusjonene i 2014 "legger til grunn som hovedregel at det ikke er hensiktsmessig å gi undervisningstilbud til grupper under 20 studenter." Nå avhenger dette av hva som betegnes som "undervisningstilbud", og det hele kan ende som en lek med studieplanorganiseringen, ved at fag med få studenter slås sammen til "studietilbud" med minst 20 studenter.

Vi mener at kritisk masse er et relativt begrep i denne sammenhengen. Oppfatninger om hvor stor mengde man må ha av noe (studenter, lærere, bredde i fag, tid til fag o.s.v.) avhenger av hva dette 'noe' er, den kontekst man forholder seg til, og de mål man har. For orkesterinstrumenter er det nærliggende å se på studentenes mulighet for å delta i ensembler med standardbesetning, - som strykekvartett, blåsekvintett, messingkvintett, symfoniorkester, sinfonietta osv, – når man definerer kritisk masse. Dersom man skal bruke disse besetningene som minstemål ift kritisk masse, vil det diskvalifisere mange av studietilbudene ved RUM-institusjonene. Flere mangler f.eks. et eller flere av instrumentene obo, fagott, horn og kontrabass, og det kan være tynt med både andre blåsere og med strykere. Uten disse kan institusjonene ikke få til nevnte standardensemblar med kun egne studenter.

Fra en annen synsvinkel kan vi hevde at det finnes mye relevant kammermusikk- og samspillrepertoar som ikke er avhengig av standardbesetninger. Det eksisterer vel likevel en smertegrense for hvor få studenter man f.eks. kan ha på et instrument før det går ut over studiekvaliteten ift. mulighetene for studentsamarbeid, gjensidig påvirkning, repertoarkjennskap, relevante interpretasjonsfora, klasses timer osv. Samtidig kan for mange studenter på ett instrument vanskeliggjøre relevant og tilstrekkelig samspillerfaring, f.eks. om man skal sørge for relevante bandkonstellasjoner til et stort antall jazztrommiser.

Også de mest utbredte instrumentene, piano og sang, har behov for medspillere. For pianostudenter vil det for eksempel være kritisk dersom man ikke har tilgang på strykerstudenter, og dermed et svært viktig kammerrepertoar for pianister. For sangere er pianister viktig, og selvsagt også andre instrumenter og ensembler.

Uansett hvor relativt begrepet 'kritisk masse' er, så opplever institusjonene situasjoner der det konkrete antallet studenter er så lavt at man tvinges til å vurdere hva man skal gjøre. Hvordan har institusjonene taklet utfordringer med sviktende rekruttering? En reaksjon er å intensivere arbeidet med rekruttering til egen institusjon: Besøke videregående skoler med MDD og folkehøgskoler med musikk, forsøke å gi klarere informasjon til potensielle søkere, utnytte lærernes kontakter via kurs og seminarer i utlandet, langsiktig investering i rekruttering via lokale TUP-varianter.

En annen reaksjon er å inngå i et nasjonalt samarbeid på RUM-plan, slik vi ser for spesielle rekrutteringstiltak for utvalgte instrument. Da er det viktig å overvåke om tiltakene har rekrutteringseffekt.

En tredje reaksjon på manglende studentrekruttering er å samarbeide med det lokale musikkmiljøet for å kompensere for manglende bredde i studiemiljøet. Dette går først og fremst ut på å sette studenter inn i eksterne musikalske kontekster, ikke bare for å gi dem arbeidslivserfaring, men for at de skal få den musikalske erfaringen de ideelt sett burde forvente *innenfor* en høyere utdanningsinstitusjon. Slik hjelp kan institusjonene også søke hos andre RUM-institusjoner, med felles prosjekter, seminarer, mesterklasser osv. Dette samarbeidet er så vidt vi forstår lite utnyttet.

Så lenge den eksterne delen av studiet er på et høyt nivå kan institusjonen hevde at miljøet totalt, inkludert de eksterne partnerne, har nødvendig kritisk masse for denne aktiviteten. Men spørsmålet kan dukke opp: Er det interne miljøet så fragmentert at studiet ikke, totalt sett, har den kvalitet som kreves?

Da kommer en fjerde mulig reaksjon: Å legge ned studiet, eller begrense det til noe som har bærekraftig rekruttering. En slik prosess kan da fungere som en form for arbeidsdeling, ved at de institusjonene som fortsetter med den "fulle" utdanningen kan trekke til seg studenter som ellers ville søkt de som nå har lagt ned eller redusert tilbudet.

Å ta konsekvensen av et lavt studenttall og legge ned et studium er etter vårt syn SAK-prosessen mest utfordrende og samtidig mest ømfintlige tema. Slike beslutninger har hittil ikke (så vidt vi vet) hatt noe med SAK-prosesser å gjøre: Institusjonene har tatt slike avgjørelser alene. Det vil de fortsatt gjøre, i den forstand at de er autonome. Men: Er det mulig at en SAK-prosesser initiert av RUM kan ende i endringer i institusjonenes instrumentsammensetning, der vi får en lignende utvikling som i kirkemusikkstudiet? Vil en institusjon si at "vi slutter å ta opp blåsere/messingblåsere/treblåsere"? Eller "vi reduserer opptaket til ... " Det vil i så fall utvide søkergrunnlaget for de institusjonene som fortsatt satser på instrumentgruppa. Men hvilke konsekvenser får man for fagmiljøet ved institusjonen som reduserer opptaket? Hvilke studietilbud kan videreutvikles? Hvilke nye kan komme? Kan dette hjelpes fram via en SAK-prosesser mellom institusjonene?

I vurderingen av et studietilbuds levedyktighet vil en referanse til "regionens behov" kunne dukke opp. Resonnementet er muligens at man må fungere så bredt som mulig for den region man arbeider i, og da får man leve med noen tilfeller av manglende studentgrunnlag og variasjon i studieopplevelser. Når en av dekanene sa at "Autonomi og regional tilhørighet er udiskutabelt for oss", var han i tråd med SAK-prosessen grunnverdier, og understreker det regionale overordnede betydning. Men dersom regionen eller det lokale miljø brukes som begrunnelse for hvilket studenttall man aksepterer, bør man spørre: Hva er vår 'region' i denne sammenhengen? Hva er 'lokal tilknytning'? Hva består det lokale og regionale i: Er det i relevans for lokalt arbeidsliv? Er det i lokal/regional rekruttering? Er det som aktør i et lokalt eller regionalt kulturliv? Er vi regionale fordi vi utdanner unge mennesker fra regionen til jobber i regionen? Er vi ikke regionale dersom studentene fra regionen er i mindretall? De avgjørende spørsmålene blir: Skal hensyn til kvalitet og robusthet alltid underordnes hensyn til regional betydning? Hvor sterkt skal/kan lokale og regionale behov styre nasjonal arbeidsfordeling mellom institusjonene?

I stedet for å avslutte med bare spørsmålsteget, har vi en henstilling til RUM-institusjonene: Gå inn i en langsiktig og strategisk SAK-prosesser om nasjonal fordeling av studietilbud i relevante instrumentgrupper. En slik prosesser kan starte med en oversikt og analyse av søker tall og opptakstall de siste årene, og utvikles via kommentarer fra institusjonene. Ut fra dette kan det åpne seg muligheter for oppbygging og forsterking av fagmiljø ett sted eller noen steder, og nedbygging og fjerning andre steder, i et samarbeid som alle parter finner formålstjenlig og styrkende både for eget miljø og den nasjonale kvaliteten.

4 Konklusjon

Vårt hovedinntrykk er at det foregår viktig samarbeid mellom RUM-institusjoner og mellom RUM-institusjoner og eksterne aktører, men at det er lite avtalt arbeidsdeling mellom institusjonene, og at profilering stort sett er mangelfull. Det er imidlertid uttrykt mye positivt om verdien av samarbeid, noe vi selv sagt ser på som et godt grunnlag for videreutviklingen av SAK-arbeidet. I starten av innstillingen spurte vi "Kan nettopp likhet og ulikhet institusjonene imellom utnyttes for å utvikle et enda sterkere nasjonalt utdanningstilbud innen utøvende musikk?" Dette mener vi at vi har fått bekreftet, fordi vi ser muligheter både for tettere

samarbeid og bedre profilering og synliggjøring av arbeidsdeling i form av ulike utforminger av studier. Videre utvikling kan skje med ulike midler:

- Det oppstår sonderinger og samarbeid mellom to eller flere institusjoner, med eventuell arbeidsdeling som resultat.
- RUM kan som organisasjon velge ut områder for samarbeid og arbeidsdeling, bl.a. ut fra de oversiktene og anbefalingene vi har gitt, og oppfordre til og støtte utvikling på disse feltene. Da vil RUM agere mer styrende i utviklingen, noe som selvsagt er en vanskelig balansegang mellom autonome institusjoner.

Dersom disse to fremgangsmåtene utnyttes parallelt, er vi sikre på at den høyere musikkundervisningen kommer styrket ut av prosessen. Men utfordringen stopper ikke der: SAK er ikke en prosess som kan avsluttes, den fordrer kontinuerlig oppmerksomhet. Det er vi sikker på at RUM-institusjonene kan leve opp til.

Vedlegg 1

Akronymer for institusjonene

BDM: Barrat Due Musikk institutt

KHiO: Kunsthøgskolen i Oslo, Operahøgskolen

NMH: Norges musikkhøgskole

NTNU: Norges teknisk-vitenskapelige universitet, Institutt for musikk - utøvende studieprogram

UiA: Universitetet i Agder, Institutt for musikk - klassisk/musikkpedagogikk, og Institutt for musikk - rytmisk

UiB: Universitetet i Bergen, Institutt for musikk, Griegakademiet.

UiS: Universitetet i Stavanger, Institutt for musikk og dans.

UiT: Universitetet i Tromsø, Musikkonservatoriet

Informanter

BDM: Rektor Stefan Barrat Due, fungerende prorektor Ole Erik Ree, leder for høyskoletilbudene Bjørn Einar Halvorsen.

KHiO: Dekan for Operahøgskolen Mira Bartov, programansvarlig Magne Eliassen, studiekonsulent Christian Vinje, representant for de faglig ansatte Jon Otto Petersen, rektor KHiO Jørn Mortensen.

NMH: Fagseksjonslederne Svein Bjørkøy, Gunnar Flagstad og Morten Halle, prorektor Hilde Ringlund, rektor Peter Tornquist, viserektor Bjørg J. Bjøntegaard, direktør Tove Blix, studie- og FoU- sjef Kjetil Solvik.

NTNU: Instituttleder Jørgen Langdalen, seniorkonsulent Karen Riis, studieprogramleder for utøvende musikk Jan Strømdal, kontorsjef Erik Hagtun, prodekan for utdanning Svein Gladsø.

UiA: Instituttleder klassisk/musikkpedagogikk Birte Myrstad, instituttleder rytmisk Erik Gunvaldsen, rådgiver Tonje Kløkstad, dekan Per Kvist.

UiB: Instituttleder Frode Thorsen, nestleder Randi Rolvsjord, undervisningskoordinator Steinar Sætre, fungerende studieleder Inger Marie Hatløy, prodekan utdanning Claus Huitfeldt, ass. fakultetsdirektør Kim Ove Hommen.

UiS: Instituttleder Dag Jostein Nordaker, faglig leder jazz Tor Ytterdal, kontorsjef Hilde Skare, leder direksjon Morten Wensberg, dekan Elaine Munthe.

UiT: Dekan og fungerende instituttleder Kjell Magne Mælen, fakultetsdirektør Anne Aagaard, prodekan for FoU Geir Davidsen.

Vedlegg 2

Til ledere ved RUM-institusjonene **Oppfølging av «Innspill til samspill»**

I desember ble Guri Bakken, Harald Jørgensen og Trine Knutsen oppnevnt av Rådet for utøvende musikkutdanning (RUM) til å følge opp rapporten "Innspill til samspill" om samarbeid og arbeidsdeling i norsk utøvende musikkutdanning. RUM ba oss i første omgang om å ta utgangspunkt i innstillingen og «vurdere institusjonenes posisjoner, planer og ønsker mht samarbeid og arbeidsdeling. I dette arbeidet må arbeidsgruppen vektlegge god kontakt med de berørte institusjonene, fortrinnsvis ved et besøk ved hver av institusjonene. I arbeidet bør det inngå en selvevaluering, i forhold til kriterier definert av arbeidsgruppen.» RUM har også bedt om å få en foreløpig rapport som kan behandles i møte 10. mai, noe som gir gruppen kort frist for arbeidet.

I første omgang ber vi om å få en *kortfattet* tekst fra hver institusjon omkring disse temaene:

1. Har institusjonen fulgt opp noen av de forslagene og anbefalingene som kom fram i rapporten, eller har dere planer om noe slikt?
2. Hva ser dere på som institusjonens kjerneområder og spisskompetanse? Er det områder dere er mindre fornøyd med?
3. Hvilke typer samarbeid deltar dere i på nasjonalt plan innenfor RUM-institusjonene? Har dere former for samarbeid med enkeltinstitusjoner, eller planlegger dere slike samarbeid?
4. Har dere ideer om samarbeid som kan etableres?

Frist for å levere teksten er **fredag 19. februar**, til hjorgensen@nmh.no, merket SAK/RUM.

Teksten skal danne grunnlag for et møte med dere. Som dere vet møtte den internasjonale ekspertgruppa både ledelse, lærere og studenter. Innspill fra studenter og lærere er derfor beskrevet flere steder i ekspertgruppas innstilling, samtidig som det også foreligger omfattende dokumentasjon om og fra studenter i NIFUs innstilling "Spill på flere strenger". I denne runden ønsker vi å konsentrere oss om ledelsens meninger og vurderinger. Vi ønsker derfor å møte representanter for ledelsen av den utøvende utdanningen, og overlater til institusjonen å velge sine representanter. Vi ber imidlertid om at gruppa er så liten som mulig.

For de institusjonene som er en del av et universitet, ønsker vi også et separat møte med representant(er) fra et styringsnivå over den utøvende musikkutdanningen. Disse vil få et eget brev om møtet, i kopi til dere. Vi ber om innspill *innen 1.2.* fra hver institusjon om hvem dette bør være (dekan, rektor, eller andre).

Neste fase, møtene, håper vi kan gjennomføres på disse dagene:

For institusjonene i Oslo (KHiO, BDM, NMH): 10. og 11. mars.

For de øvrige: Torsdag 25. og fredag 26. februar, og onsdag 2. til og med fredag 4. mars.

Vil ønsker tilbakemelding *innen 1.2.* hvilke dager som passer. (Vi håper på Trondheim og Tromsø 25.-26. feb, og Agder, Stavanger og Bergen 2.-4. mars!)

Oslo 25.1.2016

Vennlig hilsen

Harald Jørgensen

Guri Bakken

Trine Knutsen

Vedlegg 3:
Notater fra institusjonene

Kommentarer kring INNSPILL TIL SAMSPILL (FRA November2014) Inför möte den 14/3 2016

Det bör kommenteras att få av de anställda på Operahögskolan kände igjen sig i den rapport som den förra arbetsgruppen kom fram till. Det förekommer också en del missvisande information i den gamla rapporten som till exempel i röd text nedan:

«I Norge har man, med vilkårene som finnes på Operahøgskolen, en unik mulighet til å spisse og skjerpe operaprogrammet videre til en musikkdramatisk utdanning på høyeste nivå. Gruppen har fått en forståelse av at Operahøgskolen ønsker å legge hele utdanningsløpet til denne institusjonen separat. Men det faktum at NMH står for deler av utdanningen på lavere grads nivå er i ekspertgruppens syn snarere en fordel sammenlignet med hvordan andre operaprogrammer i Norden er organisert. NMH kan, dersom samarbeidet utvikles og bedres, stå for et viktig og solid musikalsk, vokalt og teoretisk grunnlag; en slags musikalsk allmenndannelse, som kombinert med Operahøgskolens uttalte sceniske operaprogram som helhet vil gi denne studieretningen et sterkere scenisk-musikalsk fundament.»

Statistiken på antalet sökande till de olika operautbildningarna i Norden hävdar motsatsen. Bachelorutbildningen på NMH har haft minst antal sökande i Norden. Detta är också en av anledningarna till att Operahögskolan inte tar in några nya Bachelorstudenter förrän utredningen om densamma är klar. Därefter är ambitionen att starta en ny 3-årig bachelorutbildning, just för att vi ska kunna vara konkurrenskraftiga i förhållande till övriga operahögskolor i Norden som har ett helt annat system än det nuvarande Norska.

I den förra rapporten skrev man också mycket riktigt under «svagheter» vad gäller NMH och Operahögskolans samarbete kring Bachelorutbildningen :

«En lekkasje av studenter til København. Rekruttering til bachelorgradsstudiet, hvor man dette året kun har besatt fem av tolv mulige plasser.»

Detta har stärkt och motiverat oss till förändring. Under svagheter stod också:

«At samarbeidet med Nasjonaloperaen ikke er optimalt.»

Detta har vi redan tagit tag i genom att förstärka banden mellan Operahögskolan och DNOB redan nu. Men med den nya operachefen uppstår också nya möjligheter, och samtal har redan inletts för att se över detta.

1. Oppfølging av rapporten

- Operahøgskolen har valgt å avslutte samarbeidsstudiet om bachelor i opera – men samtidig ønsker Operahøgskolen å forsterke samarbeidet på andre områder. KHiO har blitt vitenskapelig høgskole etter at rapporten ble lagt frem, og vi sikter mot å styrke vår posisjon som den eneste Operautdanningen i Norge med oppstarten av en 3-årig bachelor i opera (som for øvrig tilsvarer de fleste europeiske operautdanninger).

2. Kjerneområde/spisskompetanse (hva er vi fornøyd med/misfornøyd med?)

- Operahøgskolen ønsker å vektlegge den musikkdramatiske helheten.

- Med en ny bachelorutdanning legger vi forhåpentligvis det vi har vært mindre fornøyd med bakom oss. Vi jobber med å finne en vinkling på de musikkteoretiske emnene som passer inn i utdanningen som helhet – altså at emnene skal knyttes til operafeltet spesielt.

3. nåværende og planlagte samarbeid

- Vi har fått til en årlig produksjon ved DNO&B. Vi sikter på tettere samarbeid med ny operasjef, og har allerede fått til noe.
- Vi vil forsterke samarbeidet med NMH og DNOB gjeldende repetitørstudiet.
- Vi vil forsterke samarbeidet med orkester/musikere til produksjon i forskjellige stilarter (NMH med flere)
- Vi har påbegynt et samarbeid med professor i komposisjon ved NMH, Henrik Hellstenius, studenter ved komposisjonsstudiet og operahøgskolestudenter i forbindelse med ULTIMA; tenkt som en integrert del av masterprogrammene ved begge institusjonene og et emne som løper over begge årene.
- Vi har innledet samtaler med professor 2 i sang ved NMH – angående mesterklasser.
- Professor i sang Elisabeth Norberg-Schultz er tilknyttet Operahøgskolen som sangpedagog er professor ved UiS.
- Vi har gjennomført et prosjekt der professor II ved Operahøgskolen holdt åpen mesterklasse for alle konservatoriene og musikkhøgskolene i Norge. Dette planlegger vi å gjenta.

4. Forslag til samarbeid

- Unge talenter-program (pre bachelor) i samarbeid med Barrat Due
- Mulig samarbeid med dirigentstudiet (NMH)
- Ønske om samarbeid om Operastudio (post graduate) med DNO&B

17.02.2016

Mira Bartov

Dekan för Operahögskolan på Konsthögskolan i Oslo

20.02.16

TILBAKEMELDING FRA NORGES MUSIKKHØGSKOLE TIL ARBEIDSGRUPPE FOR Å UTREDE SAMARBEID OG ARBEIDSDELING I MUSIKKUTDANNINGEN

1. Har institusjonen fulgt opp noen av de forslagene og anbefalingene som kom fram i rapporten, eller har dere planer om noe slikt?

Norges musikkhøgskole har så langt ikke gjort noen systematisk oppfølging av rapporten fra den internasjonale ekspertgruppen. Etter NMHs vurdering framstår forslagene og anbefalingene i rapporten som relativt generelle, og svakt begrunnet.

2. Hva ser dere på som institusjonens kjerneområder og spisskompetanse? Er det områder dere er mindre fornøyd med?

NMHs kjerneområde er utøvende og skapende musikk innenfor sjangrene klassisk musikk, improvisert musikk/jazz og folkemusikk. I tillegg har NMH sterke fagmiljøer innenfor musikkpedagogikk, musikkterapi og musikkteknologi. Vårt studietilbud omfatter alle disse fagområdene fra bachelor- til doktorgradsnivå, samt en bred portefølje av videre- og etterutdanninger. Samlet sett utgjør NMH ett av de største enkeltfagsmiljøer i sektoren, med 180 årsverk og rundt 350 tilsatte.

Kirkemusikken har hatt en sentral plass i norsk musikkutdanning. Denne posisjonen er svekket i senere tid, blant annet på grunn av lave søkertall og mangelfull rekruttering. Også til folkemusikk kunne man ønske et sterkere søkergrunnlag. Her er imidlertid inntaksnivået jevnt stigende, både kvalitativt og kvantitativt. I tillegg preges folkemusikkmiljøet av fornyelse og ekspansjon, og arbeider systematisk med talentutvikling og rekruttering på nasjonalt nivå.

Selv for NMH, som landets klart største utdanninginstitusjon, er det utfordrende å dekke hele den faglige bredden på en tilfredsstillende måte. NMH jobber strategisk med å utvikle studietilbud tilpasset framtidens musikkliv, både innen eksisterende sjangre og innen ennå ikke etablerte uttrykk. Det er grunn til å trekke frem utøvende musikkteknologi, flermedialitet, tverrfaglighet, ensemblesang og internasjonal operautdanning som sannsynlige satsingsområder.

3. Hvilke typer samarbeid deltar dere i på nasjonalt plan innenfor RUM-institusjonene? Har dere former for samarbeid med enkeltinstitusjoner, eller planlegger dere slike samarbeid?

NMH samarbeider med de øvrige RUM-institusjonene på flere måter:

- NMH ivaretar sekretariatet for RUM og deltar i alle RUMs aktiviteter.
- NMH koordinerer det nasjonale talentutviklingsprogrammet (TUP) som omfatter NMH og de øvrige musikkutdanningene.
- NMH koordinerer en nasjonal stipendordning for dirigenter og komponister.
- NMH inviterer alle institusjonene inn til samarbeid i CEMPE, vårt senter for fremragende utdanning.
- NMH samarbeider med Barratt Due musikkinstituttt om mastergradsutdanning i utøving.
- NMH og Barratt Due samarbeider også om bibliotek tjenester, ved at BDMs studenter og ansatte har tilgang til NMHs bibliotek.
- NMH og Barratt Due samarbeider lokalt i Oslo og med andre aktører på Østlandet om talentutvikling
- NMH og KHiO samarbeider om operasangerutdanning på bachelornivå
- NMH leder Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid i UHR
- NMH er initiativtaker til og deltaker i Program for kunstnerisk utviklingsarbeid

NMH deltar sammen med øvrige RUM-institusjoner i internasjonale organisasjoner som ANMA og AEC. NMH er i tillegg partnere i strategiske nettverk som ConNext, International Benchmarking Exercise, Nordisk musikkpedagogisk nettverk og Consortium of Universities with Doctoral Studies in Music Therapy.

Som eneste autonome institusjon i norsk musikkutdanning, ivaretar NMH også representasjon i flere UHR-organer samt kontakt med bevilgende myndigheter.

4. Har dere ideer om samarbeid som kan etableres?

Samarbeid bør kunne utvikles i tilknytning til et felles ansvar for rekruttering og fordeling innenfor fagområder med lave søkertall. Man bør kunne enes om plassering av enkelte utdanninger, for eksempel innen kirkemusikk og andre områder der søkningen er liten, for å få en bedre arbeidsdeling og kunne bygge gode og sterke fagmiljøer ved alle institusjoner.

Det er også naturlig å utvide samarbeidet mellom NMH, Operahøgskolen og DNO&B med sikte på å etablere et robust og internasjonalt anerkjent tilbud om operautdanning. Likeså bør den nasjonale forskeropplæring innen musikk styrkes, både hva gjelder vitenskapelige og kunstneriske program.

Vi vil særlig peke på behovet for et bredere nasjonalt tilbud innen musikk lærerutdanning. NMH er i dag så godt som alene om å gi en integrert musikkpedagogutdanning, og etterspørselen etter kvalifiserte lærere i kulturskoler, grunnskoler og videregående musikklinjer er høy.

Oppfølging av «Innspill til samspill – svar på spørsmål fra arbeidsgruppen

Vi viser til mottatt brev i epost fra RUM datert 25.1.2016 hvor vi blir bedt om å svare kortfattet på fire spørsmål.

1. *Har institusjonen fulgt opp noen av de forslagene og anbefalingene som kom fram i rapporten, eller har dere planer om noe slikt?*

Rapporten er behandlet av ulike organer og av Ledergruppen ved BDM. Flere av ekspertgruppens anbefalinger er innen studietilbud og sjangre som ikke tilbys ved BDM og vi har som en konsekvens av dette ikke fulgt opp disse.

Gruppen oppfordrer til en diskusjon som omfatter spørsmålet om hvorvidt et nasjonalt kompetanse- eller utviklingscenter kan virke samlende for satsninger på ulike områder, og anbefaler for eksempel at alle institusjonene involvert i talentutvikling finner sammen i dialog for å avstemme sin strategi og snakke om arbeidsdeling på dette feltet. Senter for Talentutvikling Barratt Due (SFTBD) ble initiert før denne rapporten forelå, men er helt i tråd med ekspertgruppens anbefaling om samarbeid innen talentutviklingsfeltet. Noe av formålet med senteret er utveksling av ekspertise og arbeid for å avklare en felles måloppnåelse for dette arbeidet på nasjonalt plan i Norge. En ambisjon med SFTBD er å oppnå tett samarbeid med de øvrige institusjoner og med en ikke-hierarkisk tilnæringsmåte — og ta ansvar for å samle og spre kunnskap og kompetanse, drive utviklingsspørsmål, arrangere seminar og skape møteplasser for alle landets pedagoger og interessehavere innen feltet.

2. *Hva ser dere på som institusjonens kjerneområder og spisskompetanse? Er det områder dere er mindre fornøyd med?*

BDMs kjerne område er å utdanne klassiske musikere på et høyt internasjonalt nivå, samt instrumental- og vokalpedagoger på et tilsvarende nivå. Spisskompetansen ligger innenfor talentutvikling og instrumental/vokalundervisning. Innenfor bachelorprogrammet har vi lyktes spesielt med entreprenørskap som eget obligatorisk fagområde. Hvert år produseres det en egen festival, «Fagerborgfestspillene». Festivalen er i sin helhet organisert og programmert av studentene selv. Entreprenørskapsprogrammet på BDM har skapt både nasjonal og internasjonal oppmerksomhet.

Det er en utfordring å opprettholde en tilfredsstillende blåsebesetning. Vi har relativt god søkning av kvalifiserte søkere, men opplever en viss lekkasje både til andre nasjonale og internasjonale institusjoner.

3. *Hvilke typer samarbeid deltar dere i på nasjonalt plan innenfor RUM-institusjonene? Har dere former for samarbeid med enkeltinstitusjoner, eller planlegger dere slike samarbeid?*

Vi deltar i opptakssamarbeidet med de andre RUM-institusjonene. Utover dette har vi et samarbeid med Norges Musikkhøgskole regulert i en egen avtale. Samarbeidet omfatter følgende:

- Bruk av NMHs bibliotek for studenter og ansatte
- Samarbeid om masterprogram i utøving
- Samarbeid om ettårig påbygningsstudium i utøving

Inntil nylig har samarbeidet også inkludert studentutveksling innen Erasmus-programmet. BDM ble i 2015 tildelt et Erasmus Charter og som følge av dette er samarbeidet med NMH på dette punktet avsluttet.

Samarbeid med Griegakademiet – Institutt for musikk, UiB om talentutvikling i Bergensregionen.

4. Har dere ideer om samarbeid som kan etableres?

Gruppen skriver at diskusjonen bør omfatte en respektfull dialog omkring hvordan man kan unngå konflikter mellom lokale utdanningsinstanser og hovedstadsinteresser. Et hovedmål for SFTBD er å arbeide for at flere norske talenter får et regionalt tilbud av høy nok kvalitet nærmere der de bor. Barratt Due har siden 2011 samarbeidet med Griegakademiet, Bergen Kulturskole og Langhaugen v.g.s om 15 talentplasser innen klassisk musikk. Det var innledningsvis motstand mot å innlemme Barratt Due i et regionalt samarbeid i Bergen, fordi man var redd at regionen skulle «tappes» for talenter. Man erfarer imidlertid at samarbeidet bidrar til en oppblomstring av det lokale fagmiljøet rundt samarbeidsplassene og at antall søkere fra Bergen til Barratt Dues talenttilbud i Oslo er dramatisk redusert fordi man ser at man nå får et tilfredsstillende tilbud i sin egen by. Ressursene som Barratt Due i dag bidrar med inn i samarbeidet i Bergen kommer fra private støttespillere som anser seg som «fødselshjelpere».

En forutsetning for en fortsettelse av samarbeidet i Bergen utover noen få oppstartsår er faste offentlige tilskudd. Det er søkt om statlig tilskudd til et antall slike samarbeidsplasser i regionene rundt de seks største byene i Norge, og det har vært innledende samtaler med institusjonene i Tromsø, Trondheim, Stavanger og Kristiansand om å etablere samarbeid om talentutvikling tilsvarende det som er etablert i Bergen. Vi mener det også kan være grunnlag for et slikt samarbeid i Oslo. Tanken er at SFTBD både skal fungere som kompetansesenter, koordinator, tilrettelegger og støttespiller. Og i tillegg å være et nav i et nettverk med i størrelsesorden 300 plasser hvor autonome regionale fagmiljøer samarbeider. Dette kan for eksempel handle om utøvende prosjekter for å oppnå stordriftsfordeler, utveksling av kunnskap og ikke minst kalibrering av de regionale tilbudene både i forhold til et nasjonalt og internasjonale nivåer. Målet er å bidra til heve inngangsnivået til høyere utøvende musikkutdanning i Norge, slik at nyutdannede unge norske musikere står bedre rustet til å møte en stadig tøffere internasjonal konkurranse.

Oslo, 19. februar 2016

Stephan Barratt-Due
rektor og kunstnerisk leder

Bjørn Einar Halvorsen
leder Høyskolen Barratt Due

Oppfølging av «Innspill til samspill» - SAK runde 2

Institutt for musikk – utøvende studieprogram - NTNU

Innledning

IM-NTNU støtter initiativet til «runde 2» i SAK-prosessen, og deler RUM's syn på at «runde 1» bare i delvis grad svarte på mandatet. Å arbeide videre med problemstillingene innen profilering og arbeidsdeling, synes derfor som en fornuftig videreføring. Etter vårt syn bør særlig profileringselementet tillegges stor vekt.

NTNU har vært igjennom og vil fortsette å være i en fusjonsprosess. Denne prosessen har også berørt IM, gjennom usikkerhet og diskusjoner rundt fakultær tilhørighet, og hva dette vil ha å si for vårt institutt. Dette har i stor grad medført at vi har vært nødt til å ha stort fokus og energiinnretning mot denne prosessen. I så måte har naturlig nok SAK prosessen, og momentene fra «innspill til samspill» kommet noe i bakgrunnen.

Svar på spørsmål

1. Har institusjonen fulgt opp noen av de forslagene og anbefalingene som kom fram i rapporten, eller har dere planer om noe slikt?

Rapporten peker ikke på forslag og anbefalinger som direkte berører IM.

Imidlertid har IM gjennomført og vil gjennomføre EVU kurs i korledelse. Jfr., rapportens påpeking (s.54).

IM er også involvert i en nasjonal dialog rundt talentutvikling.

Videre er det igangsatt en prosess rundt rekruttering.

2. Hva ser dere på som institusjonens kjerneområder og spisskompetanse? Er det områder dere er mindre fornøyd med?

IM ser som sine kjerneområder, hvori vi også mener vi besitter spisskompetanse:

- Kammermusikk
- Jazz og jazzpedagogikk
- Prosjektarbeid innen «crossover»
- Kirkemusikk og tidligbarokk klaviaturlitteratur.
- Utdanning av den utøvende instrumentalpedagog gjennom våre didaktikkemner.

Bak dette ligger en sterk basis av vokal/instrumentalutdanning inkl. støttefag.

Vi mener vi også vi har spisskompetanse på, og anser som kjerneaktiviteter:

- Profesjonskunnskap/entreprenørskap, som eget emne og innbakt i musikkformidling for 2.år jazz, og 3. år klassisk/kirkemusikk (Turné og samarbeid med DKS)
- Arbeidslivsrelevans/kontakt med arbeidsliv og praksis i arbeidsliv.

Vi er mindre fornøyd med følgende:

- Søking på Master
- Praktisk og logistisk gjennomføring av musikkhistorieemner og PPU/FPPU

Undersøkelser og referansegruppe viser at lav søking på Masterstudiet mest sannsynlig henger sammen med markedsføring, og ikke faglig innhold på studiet. Musikkhistorieemner og PPU er avhengig av samarbeid og ansatte på hhv. Program for musikkvitenskap og Program for lærerutdanning. Sistnevnte tilhører et annet fakultet. I så måte er dette interne samarbeidsutfordringer som er mer eller mindre kontinuerlige, men som ikke direkte berører RUM's SAK prosess.

3. Hvilke typer samarbeid deltar dere i på nasjonalt plan innenfor RUM-institusjonene? Har dere former for samarbeid med enkeltinstitusjoner, eller planlegger dere slike samarbeid?

Samarbeid pr. i dag:

- IM har på initiativ fra RUM gått sammen med de andre institusjonene som har jazz/rytmisk/improv-utdanningene om å finne en felles arena for samarbeid på flere plan. Dette samarbeidet er institusjonelt forankret og finansiert. Ett møte mellom institusjonene fant sted før RUM vedtok å be om det. Neste møte er planlagt i april/mai. Samarbeidet vil dreie seg om arbeidsdeling (profilering), student- og lærerutveksling, faglig kompetanseheving og -utveksling, "konservatorieturnéer" for studenter, - og i flg. fagområdet; gjensidig trøst osv.
- Samarbeid om FoU prosjekter mellom kirkemusikkutdanningene (inkl. UiB og UiS). I første omgang er planen å gå sammen om arr. av konferanse her i Trondheim 2017 (knyttet til Luther-jubiléet). I tillegg dreier seg også om et par andre konkrete forskningsprosjekter der alle vil levere bidrag

4. Har dere ideer om samarbeid som kan etableres?

Pr. i dag foreligger det ikke planer eller ideer om samarbeid utover det som er nevnt i pkt 3. Det er relativt stor geografisk distanse mellom IM og nærmeste RUM institusjon, slik at samarbeid som krever personforflytninger vil være utfordrende. Derimot kan en sikkert se for seg annet type samarbeid, - eksempelvis nettbasert undervisning i utvalgte emner, eller innen FoU feltet. IM er pr. i dag involvert i tre «cemp-prosjekter»

Avslutning

IM-NTNU vil minne om at den første tredelen i SAK, - samarbeid også bør sees på i vid forstand. Det er avgjørende for vårt utdanningsfelt at samarbeidet, i tillegg til å gå linjert, også går i retning arbeidsliv, og opplæringsinstitusjoner på nivåene under oss (kulturskole, vgs., ulike talentprogram). Dette trekkes også fram i «innspill til samspill» der det påpekes viktigheten av vårt utdanningsområde som premissleverandør, og aktør innen talentutvikling.

Trondheim 19.02.2016

Jarl Strømdal

Fra: Tonje Kløkstad
Fakultet for kunsthøgskolen

Dato: 26.04.2016

Til: Harald Jørgensen

Sak nr.:
Arkiv nr.:

Kopi til: Birte Myhrstad, Erik Gunvaldsen, Per Kvist

Oppfølging av «Innspill til samspill»

1. Har institusjonen fulgt opp noen av de forslagene og anbefalingene som kom fram i rapporten, eller har der planer om noe slikt?

Fakultet for kunsthøgskolen er i kontinuerlig utvikling av studieportefølje i samsvar med UiA sin porteføljestrategi. Nedleggelse av studier har ført til at man kan utvikle nye studier med ny profil. Siden «innspill til samspill» har UiA etablert:

- Mulighetene for å studere utøvende klassisk med musikkformidling. I stedet for å søke på et hovedinstrument innen Utøvende musikk – klassisk, bachelorprogram, søker studentene på sammen program, men med musikkformidling. Studenten på musikkformidling jobber skapende med musikk, og har interesse for å jobbe med ulike sjangere og stilarter, og kan spille flere instrumenter. Spesialiseringen er for en allsidig musiker og musikkformidler som ikke bare spiller for, men involverer seg i og med ulike konstellasjoner og målgrupper.
- Master i rytmisk musikk med fem spesialiseringer. Spesialiseringene gjenspeiler forskningsgruppene ved fakultetets forskningsplattform PMRU (Senteret Popular Music Research Unit). Studentene på de ulike spesialiseringene vil inngå i de respektive forskningsgruppene
 - Utøvende rytmisk musikk
 - Elektronisk musikk
 - World Music
 - Music Management
 - Populærmusikkvitenskap

Prosjekt klassisk: Fakultetsstyret ved Fakultet for kunsthøgskolen vedtok 2-årig prosjekt for å styrke fagmiljøet og studentrekrutteringen innen klassisk musikk. Dersom ikke målet med bærekraftige studier innen klassisk musikk ble nådd innen september 2015, sto de klassiske utdanningene i fare for å bli lagt ned ved UiA. Prosjektet var vellykket og UiA styret vedtok å opprettholde studietilbudet innen klassisk musikk.

Institutt for rytmisk har i mange år foretatt grundig og jevnlig analyse av tidligere studenters karriereløp, gjennom doktorgradsavhandlingen til førsteamanuensis Knut Tønseth ved instituttet. Dette arbeidet er fulgt opp i etterkant av avsluttet avhandling.

2. Hva ser dere på som institusjonenes kjerneområder og spisskompetanse? Er det områder dere er mindre fornøyd med?

Spisskompetanse og kjerneområde:

Kildentavlen og KIK er satsingsområder innenfor det klassiske miljøet. Fakultetet har et utstrakt regionalt samarbeid. Klassisk miljø utvikler studier i samarbeid med Kilden og satser på ensemblesang som eneste i Norge. Ensemblesang blir et fordypningsområde innenfor den utøvende masteren på klassisk. Studenter på det utøvende masterprogrammet, klassisk har avtale om praksisplasser i KSO. I forbindelse med «Kilden dialog» (outreach), har vi utviklet Musikkformidling. Dette programmet gir mulighet for større samarbeid. Kilden dialog kjører de store prosjektene.

TUP, talentutviklingsprogrammet er knyttet til UiA. Fakultetet har topp kompetanse på å utvikle TUP elever innenfor både klassisk og rytmisk. Senter for talentutvikling nasjonalt samarbeid, ungdommer som kan bli søkere.

Med rytmisk som sjangerovergripende er det utøving, samspill og elektronisk musikk som har hovedfokus i det rytmiske miljøet.

Mindre fornøyd med:

Institutt for klassisk musikk og musikkpedagogikk ser at det må jobbes med instrumentporteføljen. Per i dag er det en skjev besetning, over tid er det jobbet med å få opp miljøet på stryk. Styk mangler bratsj, tidligere manglet UiA også cello og kontrabass. Det er utviklet seg til å bli et relativt stort strykemiljø. Det jobbes også med å få balanse i instrumentene. Ved UiA er det et profilert fløytemiljø, og et sterkt miljø på klaver og sang. Man har innsett at man ikke kan satse på alt. Innenfor klassisk tilbyr alle institusjoner det samme. Det er en svakhet og kan være en trussel mot et relativt lite miljø.

Det er en skjevhet i instrumentbesetningen på klassisk. Man kunne ønske seg mer på blås, her har vi kun fløyte og klarinett. Fakultetet jobber innenfor de søylene det skal satses på.

Fløytemiljøet er et satsningsområde hvor vi virkelig har fått bra til.

3. Hvilke typer samarbeid deltar der i på nasjonalt plan innenfor RUM institusjonene? Har dere former for samarbeid med enkeltinstitusjoner, eller planlegger dere slike samarbeid?

UiA er i samarbeid om ensemble 1B1 med andre GA og UiS.

UiA har et svært godt samarbeid med Kilden, det klassiske miljøet samarbeider med symfoniorkester. Et av samarbeidsprosjektene foregår i disse dager. Fakultet for kunsthøgskolen har inngått intensjonsavtalen med Kilden, noe som har ført til mye godt samarbeid.

Institutt for rytmisk musikk satser mer på internasjonalt samarbeid.

4. Har dere ideer til samarbeid som kan etableres?

UiA, klassisk er med i et internasjonalt orkestresamarbeid med Aolo Finland og Piteå Sverige, Rekjavik Island, og Tromsø.

UiA, rytmisk er mer på utkikk etter internasjonalt samarbeid.

Til RUM/SAK-komité:

Har institusjonen fulgt opp noen av de forslagene og anbefalingene som kom fram i rapporten, eller har dere planer om noe slikt

Forslag og anbefalinger har vært drøftet. Anbefalinger i rapporten har vært tillagt en viss vekt i forbindelse med:

- Videreføring av studieretning komposisjon (BA og MA)
- Stryk/orkestersatsing i samarbeid med UiS
- Utvikling av nytt tilbud i kirkemusikk (årsstudium)

Omlegging i utøvende BA ble gjennomført omtrent samtidig med at rapporten ”Spill på flere strenger” ble utarbeidet. Utover dette avventer vi neste SAK-rapport før vi følger opp flere forslag og anbefalinger.

Hva ser dere på som institusjonens kjerneområder og spisskompetanse? Er det områder dere er mindre fornøyd med?

A. Kjerneområder og spisskompetanse

- Utøving: Orkesterinstrumenter, piano, sang, gitar, jazz (piano, bass, gitar, perkusjon), tradisjonsmusikk (basert på samarbeidet med Ole Bull Akademiet).
- Komposisjon.

Spisskompetanse innen samtidsmusikk/komposisjon (siden 2003 inkludert 3 (4) PKU-stipendiater) og tidligmusikk (3 PKU-stipendiater). Komposisjon/tidligmusikk samarbeider i PKU-prosjektet *Wheels within wheels*.

Bredde og studiekvalitet i utøvende studier forsøkes sikret gjennom samarbeid med institusjoner i kulturlivet samt med 1B1/UiS og Bergen Filharmoniske ungdomsorkester.

- Musikkterapi/musikk og helse

Studieprogrammet er forankret i en samfunnsorientert og ressursorientert tilnærming.

Fagmiljøet er i forskningsfronten internasjonalt innen musikkterapi og psykisk helse.

Nasjonalt har fagmiljøet også sterk kompetanse til musikkterapi i medisinske kontekster.

Samarbeider med Uni-Helse om forskningssenteret GAMUT.

- Musikkpedagogikk. PPU for utøverstudenter.
- Musikkvitenskap. Under oppbygging. GAs fagmiljø har spisskompetanse i etnomusikologi og populærmusikk. I tillegg kommer Senter for Griegforskning, med kompetanse innen ”klassisk” musikkvitenskap.

B. Områder vi er mindre fornøyd med

- Lokaler som ikke holder mål. Planer for nybygg under utvikling.
- Totalt sett for mange små midlertidige stillinger uten FoU-komponent. Komplekst og vanskelig å løse.
- Tilsetting i komposisjon er utsatt. Fagområdet har nå ingen fast ansatte. Midlertidig bemanning: En førsteamanuensis (også tilsatt også som forsker i 50% i tre år (PKU-finansiert), en universitetslektor. En ansatt forsker i 2 år (arbeidsstipend) med 25% undervisning. I et nytt fakultet sammen med KHiB ser vi for oss en styrking av komposisjon med profil *expanded field*.
- Kirkemusikk rekrutterer for dårlig. Nå en fulltidsansatt professor (63 år) pluss to førsteamanuenser i 15% som underviser i orgel. Ny modell (årsstudium som kan rekruttere bredere) under vurdering. EVU-modell kan også være aktuelt.
- Ikke godt nok tilbud ennå om deltakelse i store ensembler på høyt nivå (orkester og storband).
- Rekrutteringsproblemer på enkelte orkesterinstrumenter.
- Underbemanning i musikkterapi. Flere studieplasser er vedtatt av UiB, men ennå ikke fullfinansiert.
- Musikkvitenskap er et lite og utsatt miljø (men god søking)

Hvilke typer samarbeid deltar dere i på nasjonalt plan innenfor RUM-institusjonene? Har dere former for samarbeid med enkeltinstitusjoner, eller planlegger dere slike samarbeid?

A. Samarbeid som vi deltar i:

- Prosjekter med UiS (og delvis UiA) om stryker- og orkestersatzting på Vestlandet.
- En del kontakt med NMH om musikkterapiforskning og utdanning.
- Deltar i RUM jazzplattform
- TUP nasjonalt og ”Talentparaplyen” lokalt.

- *Grieg Research School in Interdisciplinary Music studies*. GRS er en regional forskerskole som GA koordinerer. Medlemmer: UiS, UiB (GA), HSH, HiB, HiV.

Har dere ideer om samarbeid som kan etableres?

- Vi ønsker et utvidet samarbeid med CEMPE
- Jazz: vi utvikler gjerne mer samarbeid med NTNU og NMH
- Kirkemusikk: vi ønsker samarbeid og arbeidsdeling med NMH og NTNU, hvis feltet skal videreføres i Bergen.
- Musikterapi: tettere samarbeid med NMH

FTh

19.2.16

Institutt for musikk og dans, Universitetet i Stavanger

1. Har institusjonen fulgt opp noen av de forslagene og anbefalingene som kom fram i rapporten, eller har dere planer om noe slikt?

Rapportens forslag: Mulighet for å etablere kompetansesenter innen korpsdirigering

I tillegg til BA-graden i korpsdirigering har instituttet utviklet et deltidsstudium: digitale dirigentstudier 30 sp, og som tittelen tilsier har studiet en digital læringsplattform. I prosjektet, som er støttet av Norgesuniversitetet, ble det tatt opp 25 studenter høsten 2015. Dette er et satsingsområde for instituttet. Det er også inngått avtale med Norges korpsforbund om utarbeidelse av flere spesialiserte kurs for korpsdirigenter, fra juniorkorps, via skolekorps til amatørkorps. Samarbeid med Manchester, (RNCM), med flere, er etablert og igangsatt. Utvidelse av faggruppen med nytilsetninger er under arbeid.

Rapportens forslag: Mulighet for å etablere kompetansesenter innen jazzpedagogikk

Instituttet har en PPU-seksjon som er tett integrert med de utøvende deler av virksomheten. Den jazzdidaktiske kompetansen fokuseres. Målet er å utvikle nye didaktiske modeller for å undervise en musikkform der det improvisatoriske står i sentrum, og der denne kompetansen utvikles parallelt med å lære å spille et instrument. Instituttet har hatt gående et prosjekt et par år kalt Jazz-skolen. I dette prosjektet arbeider utøvende lærere fra instituttet, etablerte lærere fra kulturskolen og våre studenter sammen om jazzdidaktiske problemstillinger i en konkret praksissituasjon.

Rapportens forslag: Behov og mulighet for å etablere kompetansesenter innen entreprenørskap

Instituttet tar opp studenter på en ny studieplan høsten 2016. Vi går over fra en 3-årig utøvende BA, til en 4-årig. Denne planen har tatt på alvor anbefalingene som ble gitt i SAK- rapporten, og tillagt entreprenørskap en mer fremtredende plass i studiet. Vi har valgt å ha obligatoriske emner innen Refleksjon og entreprenørskap i både 1. og 2. år av ba-graden. Vi fører tenkningen fra disse to emnene videre inn i 3. og 4. år av utdanningen, både gjennom valg av studiespesialisering og i egendefinert prosjekt. Se beskrivelse av mulige veivalg i kommende avsnitt.

Rapportens forslag: Tydelig plassering av den klassiske utdanningen i samtid og samfunn

Den nye 4-årige ba planen er bygget opp med to avdelinger å to år. Vi har forsøkt å etablere en studiestruktur som gir studenten valgmuligheter i kombinasjon med spesialisering. Første avdeling inneholder de fleste obligatoriske fag, og har tre studieretninger, klassisk musikk, jazz/improvisasjonsmusikk og dirigering. I andre avdeling kan alle studieretninger velge en av tre følgende spesialiseringer: utøvende musikk, PPU eller musikkproduksjon og opptaksteknikk. Alle veivalg inneholder utøving av et hovedinstrument og anses som varianter av en utøvende musikkutdanning.

Rapportens forslag: Skape åpninger inn mot andre kunstneriske uttrykk som dans, kunst og teater

SAK rapporten fokuserer behovet for å skape åpninger inn mot andre kunstneriske uttrykk. Instituttet har siden 1998 tilbudt en BA i dans. Vi er den eneste institusjon som har både musikk og dans så tett sammenvevd. Vi arbeider aktivt for å utnytte potensialet og fortrinnet dette gir oss. I tillegg til å gjøre utøvende prosjekt sammen, hvilket vil bli beskrevet under spørsmål 2, gjøres det også noe undervisning felles mellom dans og musikk. I improvisasjon har vi gjennom flere år erfaring med at jazz- og dansestudenter har undervisnings sammen. De utveksler innfallsvinkler og metoder for å tenke improvisasjon. For fremtiden vil også entreprenørskaps-emnet ligge godt til rette for felles undervisning. Studieplanen for dans har i dag et emne som kalles arbeidslivskunnskap, et emne som i fremtiden vil bli harmonisert med musikkplanens emner Refleksjon og entreprenørskap. Flere av instituttets pianister har også fått erfaring i å akkompagnere klassisk dans, en nyttig erfaring for det fremtidige arbeidsliv. For musikk- og dansestudenter som velger å ta PPU, gjøres både pedagogikken og kunstfagdidaktikken i fellesskap.

2. Hva ser dere på som institusjonens kjerneområder og spisskompetanse? Er det områder dere er mindre fornøyd med?

Ensemblevirksomhet

Et satsingsområde gjennom siste ti år har vært at alle studenter skal få allsidig erfaring med å spille i store og små ensembler/kammermusikkgrupper. Dette prioriteres både gjennom å ha etablerte ensembler som strykeorkesteret 1B1, Bjergsted blåseensemble og Bjergsted jazzensemble, men vi satser også på kontinuerlig aktivitet i mindre ensembler både innen klassisk musikk og jazz/improvisasjons-musikk. For klassiske musikere er det viktig å få allsidig kammermusikalsk erfaring og god repertoarkunnskap. Prioriteringen har ført til at vi har valgt å studiepoenglegge ensemblespill alle studieår, samt at vi organiserer studieåret med 22 ordinære undervisningsuker der all teoriundervisning blir lagt, og reserverer 10 prosjektuker til ensemble-/kammermusikkvirksomhet. Dette stiller store krav til planlegging og logistikk.

Tverrfaglige utøvende prosjekt med dansere

Vi gjør stadig flere prosjekt på tvers av musikk og dans. Dette er både et samarbeid der dans ber om levende musikk til sine koreografier, men de senere år har vi også flere prosjekt der dansere og musikere utvikler prosjekt sammen, spesielt improvisasjonsbaserte prosjekt som fører frem til en forestilling. Danseutdanningen inviterer hvert år inn anerkjente internasjonale koreografer som skaper en koreografi for våre studenter, også her har musikere vært involvert, slik at koreografen har koreografert både danserne og musikerne. En unik erfaring for en musiker.

Korpsdirigering

Gradsutdanning innen direksjon finnes bare på NMH og på UiS. NMH har i mange år hatt en MA i dirigering, og en BA siden 2011. Deres dirigentutdanning er bred og omfatter dirigering generelt. UiS startet sin BA innen dirigering i 2006. Vi har valgt å innrette utdanningen mot korps. Et meget stort arbeidsmarked. IMD arrangerer hvert år Norges største samling for dirigenter: Den norske dirigentuka, ca 100 deltakere.

Messing

Et annet kjerneområde er messingstudier. Vi har en meget solid messingseksjon på instituttet, som driver profesjonelt og har et godt renommé. I flere år har vi hatt den største tromboneklassen i Norge. Satsingen på messingseksjonen viser seg også i vårt årlige tiltak Bjergsted Brass-week, som etter hvert samler hele messingmiljøet i regionen, fra videregående skole, talentklasser, via våre studenter til de profesjonelle. I tillegg kommer flere og flere representanter for det nasjonale og internasjonale messingmiljøet til dette arrangementet.

Rekrutteringsgrunnet for messing er også meget stort, spesielt på hele Vestlandet, gjennom sine brassband på et høyt internasjonalt nivå.

Opera

Instituttet har lang tradisjon på å sette opp fulle sceniske operaforestillinger. IMD har samarbeid med Opera Rogaland om profesjonelle operaoppsetninger i regionen.

Fokus på utøvende disiplinstudier

Instituttet har gjennom diverse omorganiseringer internt på Universitetet og ved posisjoneringen i det nasjonale kunst- og kulturfaglige felt funnet det sentralt å arbeide aktivt for å profilere verdien av rene utøvende disiplinstudier. Kravene til omstilling og utvikling av nye studier gjør at vi har ment det er viktig å ha en klar kunstpedagogisk plattform for våre utdanninger. Vi mener dette har vært en rett prioritering når en nå ser hvilken utvikling de tidligere musikkmiljøene på landets lærerhøgskoler gjennomgår. Jfr våre kommentarer under pkt 5 i dette svarbrev.

Samarbeid med, og forankring i det regionale kunst- og kulturliv

Instituttet har en solid forankring i det lokale og regionale kunst- og kulturfaglige felt. Instituttet ligger i Bjergstedparken, samlokalisert med blant annet Stavanger symfoniorkester, Stavanger kulturskole, Stavanger katedralskole, avdeling Bjergsted MDD, Stavanger jazz-forum, Maijazz Rogaland musikkråd, Norges Musikkorpsforbund, avdeling Rogaland, Stavanger internasjonale kammermusikkfestival, etc. Det har siden

1970 tallet vært et formalisert samarbeid mellom institusjonene i parken, med møter flere ganger i semesteret. IMD sine ansatte og studenter er involvert i felles prosjekt i parken, vi samarbeider om infrastruktur, og institusjonene som står bak den såkalte Bjergstedvisjonen blir oppfattet som en kulturpolitisk aktør i regionen. Dette formaliserte samarbeidet har stor studiekvalitativ verdi. I tillegg har vi også nært samarbeid med Den kulturelle skolesekken, RAS (Regional arena for samtidsdans) og Domkirken musikk.

Utøvende miljø integrert i en kunstfaglig PPU

Vi har klart å beholde på instituttet vår egen kunstfagprofilerte PPU. Det har i mange runder vært foreslått å flytte vår PPU til det store PPU- miljøet som finnes på et av lærerutdanningsinstituttene. Våre PPU-lærere er alle utdannet med en utøvende musikkutdanning. Dette gir oss forutsetninger for å kunne bidra i utviklingen av det kunstfagdidaktiske felt. Jfr. for eksempel Jazz-skolen beskrevet tidligere.

Forståelse internt i UiS organisasjonen

Instituttet opplever meget god forståelse for instituttets særlige behov, og i pågående omorganiseringsprosess internt på UiS, har instituttet full støtte både på dekan- og rektornivå for våre behov for større autonomi og status både som et utdanningsmiljø og som en kunst- og kultur institusjon med dertil hørende formidling.

Større rekruttering på BA-nivå

Vi mener selv å ha så bra studier og studiemiljø, at vi fortjener større søknad, spesielt på BA nivå.

Uutnyttet potensiale i UiS

UiS er en ung og fleksibel organisasjon som i 2016 står overfor en omorganisering. IMD har et stort potensiale i å knytte nærmere kontakt med andre miljøer internt i institusjonen. Det kan være inn mot ledelsesfag, helsefag, media-kommunikasjon, journalistutdanning, etc.

3. Hvilke typer samarbeid deltar dere i på nasjonalt plan innenfor RUM-institusjonene? Har dere former for samarbeid med enkeltinstitusjoner, eller planlegger dere slike samarbeid?

Strykeorkesteret 1B1

1B1 er et strykeorkester på tre nivå: 1B1 Junior, 1B1 Educational og 1B1 professional. Det har medlemmer fra Talentprogrammet Unge talenter Bjergsted, strykestudenter fra Bergen, Kristiansand og Stavanger, musikere fra Stavanger symfoniorkester.

Stammen i orkesteret er studentene på IMD, og besetningen varierer fra prosjekt til prosjekt og ut fra oppdrag til oppdrag.

Orkesteret har i dag opparbeidet en internasjonal profil med kontrakterte oppdrag og plateinnspillinger både i Europa og USA.

Samarbeidet med Bergen og Kristiansand er formalisert, og i mange prosjekt er studenter fra alle tre institusjoner involvert.

BFUng

Stavanger og Bergen er sammen involvert i et samarbeid med Bergen Filharmoniske Orkester, i et flerårig prosjekt med tittel BFUng.

Dirigering

Det er et godt samarbeid mellom ansatte innen dirigering på IMD og NMH. Dette samarbeidet kan også utvides til å omfatte studentutveksling.

4. Har dere ideer om samarbeid som kan etableres?

Jazzutdanningen i Bergen

IMD ser et stort potensiale i å samarbeide tettere med jazzutdanningen i Bergen. Dette kan være både på lærersiden og gjennom studentutveksling. Bjergsted jazzensemble gjør flere større prosjekter årlig som også

kan gjennomføres med studenter fra Bergen som hovedstamme. På samme måte har sikkert Bergen prosjekt som kan gjøres i Stavanger.

Internasjonalt samarbeid

Vi ser et potensiale i å gå sammen med andre norske institusjoner for å kunne knytte oss tettere til mer prestisjetunge internasjonale samarbeidspartnere.

Bygge profesjonsforståelse

Vi ser et stort behov for å verne om våre utøvende utdanninger og bygge en større forståelse av hva som er kjernen i en utøvende musikkutdanning. Etablering av kriterier for RUM-samarbeid.

5. Hva blir det ikke spurt, men som vi ønsker å formidle?

Forholdet mellom RUM-institusjonene og NMF-institusjonene.

Det utdanningspolitiske landskap er i stor endring. Både utvider de tidligere distriktskonservatoriene sitt faglige innhold, samt at flere lærerutdanninger som tidligere utdannet musikk lærere til grunnskolen, tilbyr nå faglærerutdanningen og utøvende ba-og ma grader. Disse kvalifiserer mot frilansmarkedet og kulturskolen. Et marked som konservatoriene tidligere hadde «monopol» på.

**Arbeidsgruppe for oppfølgingen av
ekspertutredningen «Innspill til samspill»
v/Harald Jørgensen**

Vedr. oppfølgingen av ekspertutredningen «Innspill til samspill»

Vi viser til eposthenvendelse fra RUM v/leder Frode Thorsen datert 25.01.16 hvor vi orienteres om at det er opprettet en arbeidsgruppe for oppfølgingen av ekspertutredningen og - i et vedlegg til eposten - at denne gruppen ønsker en *kortfattet* tekst fra hver institusjon om følgende temaer:

1. Har institusjonen fulgt opp noen av de forslagene og anbefalingene som kom fram i rapporten, eller har dere planer om noe slikt?
2. Hva ser dere på som institusjonens kjerneområder og spisskompetanse? Er det områder dere er mindre fornøyd med?
3. Hvilke typer samarbeid deltar dere i på nasjonalt plan innenfor RUM-institusjonene? Har dere former for samarbeid med enkeltinstitusjoner, eller planlegger dere slike samarbeid?
4. Har dere ideer om samarbeid som kan etableres?

Arbeidsgruppen annonserer at denne teksten vil danne utgangspunkt for samtaler under etterfølgende institusjonsbesøk. Vi har notert oss at vi får besøk 17. mars 2016.

Før vi besvarer spørsmålene vil vi gi uttrykk for at vi var og fortsatt er godt fornøyd med ekspertgruppens rapport og særlig dens tilnærming til arbeidet i RUM. Allerede i rapportens tittel «Innspill til samarbeid» understreker ekspertgruppen det vi oppfatter som dens hovedpoeng – at RUM bør bygge sitt videre arbeid på

- respekt for samfunnsoppdragene, særegenhetene og styrkene til musikkutdanningsinstitusjonene i Norge,
- å styrke og forbedre eksisterende samarbeid mellom institusjonene,
- å videreutvikle samarbeidet basert på de ulike institusjonenes samfunnsoppdrag.

Til spørsmålene:

1. Har institusjonen fulgt opp noen av de forslagene og anbefalingene som kom fram i rapporten, eller har dere planer om noe slikt?

På side 49 i ekspertgruppens rapport blir Musikkonservatoriet i Tromsø omtalt på en måte som vi både oppfatter som korrekt og smigrende. Gruppen understreker der den vekt som legges ned i å oppfylle samfunnsoppdraget gitt som høyere musikkutdanningsinstitusjon i Nord-Norge.

I overensstemmelse med dette samfunnsoppdraget vil vi i denne omgang rette oppmerksomheten mot følgende to måter ekspertgruppens anbefalinger er fulgt opp på:

- *Studieplanen for fagstudiet i musikkutøving – bachelor er revidert. Årets førsteårs bachelorstudenter er det første som følger denne planen.* Studiets grunnstruktur er slik:

1. AVDELING

ÅR	UTØVENDE EMNER		UTØVENDE STØTTEEMNER			STØTTEEMNER		
			Støtteinstrument – piano 1 2,5 sp	Identitet, profesjon og bransje 1 - Kunstintrø 5 sp	Musikkteknologi 5 sp	Komponering og arrangering (KARR 1) 5 sp	Lytting og gehør (LYGE1A) 5 sp	Musikkhistorie og -analyse (MUAN) 1 5 sp
År 1 Høst	Hovedinstrument 1 - 25 sp	Kammermusikk/Samspill 1 7,5 sp	Støtteinstrument – piano 1 2,5 sp	Identitet, profesjon og bransje 1 - Kunstintrø 5 sp	Musikkteknologi 5 sp	Komponering og arrangering (KARR 1) 5 sp	Lytting og gehør (LYGE1A) 5 sp	Musikkhistorie og -analyse (MUAN) 1 5 sp
Vår								
År 2 Høst	Hovedinstrument 2 - 25 sp <i>Semesterprøve til jul</i>	Kammermusikk/Samspill 2 7,5 sp	Støtteinstrument – piano 2 2,5 sp	Identitet, profesjon og bransje 2 5 sp	Ensembleledelse 5 sp	Komponering og arrangering (KARR 2) 5 sp	Lytting og gehør (LYGE 1B) 5 sp	Musikkhistorie og -analyse (MUAN) 2 5 sp
Vår								

2. AVDELING - FORDYPNING HOVEDINSTRUMENT

	UTØVENDE EMNER		STØTTEEMNER		VALGEMNER
År 3 Høst	Hovedinstrument 3 - 25 sp	Kammer- musikk/- Samspill 3 - 5 sp	Lytting og gehør 5 sp	Musikk- teknologi 5 sp	Valgemner 10 eller 20 sp
Vår					
År 4 Høst	Hovedinstrument 4 - 25 sp	Kammer- musikk/- Samspill 4 - 5 sp	Valgemner 10, 20 eller 30 sp		
Vår					

2. AVDELING FORDYPNING INSTRUMENTALPEDAGOGIKK

	UTØVENDE EMNER		Instrumentalpedagogikk (PPU)	STØTTEEMNER	
År 3 Høst	Hovedinstrument – instrumentalpedagogikk 1 - 15 sp	Kammer- musikk/- Samspill 3 - 5 sp	Instrumentalpedagogikk 1 (PPU) 30 sp	Lytting og gehør 5 sp	Musikk- teknolo- gi 5 sp
Vår					
År 4 Høst	Hovedinstrument – instrumentalpedagogikk 2 - 15 sp	Kammer- musikk/- Samspill inkl. instrumental pedagogisk prosjekt – 5 sp	Instrumentalpedagogikk 2 (PPU) 30 sp	Valgemne 10 sp	
Vår					

2. AVDELING FORDYPNING KIRKEMUSIKK

UTØVENDE EMNER		KIRKEMUSIKALSKE EMNER				
År 3 Høst	Hovedinstrument 3 - 25 sp	Samspill, prosjekt-deltakelse 5 sp	Liturgikk, hymnologi og kirkefag 1 10 sp	Korledelse og liturgisk sang 1 10 sp	Liturgisk spill 1 5 sp	Orgelinn- prov. 1-5sp eller Orgel- spill 1-5 sp
Vår						
År 4 Høst	Hovedinstrument 4 - 25 sp	Samspill, prosjekt-deltakelse 5 sp	Liturgikk, hymnologi og kirkefag 2 10 sp	Korledelse og liturgisk sang 2-5sp	Liturgisk spill 2 10 sp	Orgelinn- prov. 2-5sp eller Orgel- spill 2-5 sp
Vår						

2. AVDELING MED FORDYPNING KUNST- OG KULTURFORMIDLING

UTØVENDE EMNER		KUNST- OG KULTURFORMILDINGSEMNER		
År 3 Høst	Hovedinstrument 3 - 25 sp	Samspill, prosjekt-deltakelse 5 sp	Kulturprosjektledelse 1 - 20 sp	Musikkartist- utvikling 1 10 sp
Vår				
År 4 Høst	Hovedinstrument 4 - 25 sp	Samspill, prosjekt-deltakelse 5 sp	Kulturprosjektledelse 2 - 20 sp	Musikkartist- utvikling 2 10 sp
Vår				

Det er særlig grunn til å rette oppmerksomheten mot emnene *Identitet, profesjon og bransje 1 og 2* i første avdeling og *Kulturprosjektledelse 1 og 2* samt *Musikkartistutvikling 1 og 2* i andre avdeling som alle svarer på ekspertgruppen fokus på behovet for arbeidslivsrelevans i utdanningene. Det samme gjelder andre avdelings fordypning i *Instrumentalpedagogikk* som kvalifiserer kandidater for undervisningsoppgaver i kulturskole og videregående skole.

- Videre er studieplanen for faglærerstudiet i musikk – bachelor revidert og lyst ut for opptak fra høsten 2017. Dette studiets grunnstruktur er slik:

1. studieår	Musikk 1, 30 sp	Musikk og IKT 1, 10 sp	Profesjonsfag 1, 20 sp		Praksis 1 0 sp
2. studieår	Musikk 2, 30 sp	Musikk og IKT 2, 10 sp	Profesjonsfag 2, 10 sp	Praktisk produksjons – arbeid, 10 sp	Praksis 2 0 sp
3. studieår	Musikk 3, 30 sp Mulighet for utveksling /studieopphold i utlandet 5. semester.	Profesjonsfag 3, 15 sp	Bacheloroppgave, 15 sp		Praksis 3 0 sp

Revisjon av dette studiet er et svar på ekspertgruppens påpekning av behovet for «det lille lokalsamfunnet musikkarbeidere» samtidig som det tar på alvor de store endringer som følger av en digitalisert musikkhverdag – ref. emnene *Musikk og IKT 1 og 2* og *Praktisk produksjonsarbeid*.

2. Hva ser dere på som institusjonens kjerneområder og spisskompetanse? Er det områder dere er mindre fornøyd med?

Vår spisskompetanse er vår bredde – at vi har et integrert kollegium av vitenskapelig og administrativt ansatte med faglig fokus på samfunnsoppgaven som høyere musikkutdanningsinstitusjon med ansvar for å

- Gi utdanningstilbud som gjør studentene i stand til å utvikle et personlig uttrykk på høyt kunstnerisk nivå

- Gi fleksible utdanningstilbud som dyktiggjør studentene i forhold til bred og selvstendig deltagelse i arbeidslivet
- Utvikle utøvere, pedagoger og kunstnere til å bli gode formidlere med evne og vilje til å bidra til utvikling og endring innenfor sine fagfelt

Det vi er mindre fornøyd med er ivaretagelsen av vårt samfunnsoppdrag overfor den cirkumpolære tradisjonsmusikken inkludert samisk musikk. I emneplanene for hovedinstrument i *fagstudiet i musikkutøving – bachelor* er likevel dette søkt dekket i følgende beskrivelse av faglig innhold:

Emnet fokuserer (bl.a.) på:

-
- *Innøving og kjennskap til et grunnleggende og variert repertoar fra epoker, sjangere og stilarter som er sentrale for instrumentet. Repertoaret bør inneholde norsk musikk og gjerne samisk og annen musikk fra nordområdene.*
-

Videre er det igangsatt et kunstnerisk utviklingsarbeid knyttet til det et tematisk nettverk i UArctic - *UArctic World Ensemble* - se <http://www.uarctic.org/organization/thematic-networks/uarctic-world-ensemble/> - som er relatert til området, og en av instituttet stipendiater i kunstnerisk utviklingsarbeid *Anneli Drecker* er med sitt prosjekt *The Modern Tribal Voice* - se <http://artistic-research.no/anneli-m-drecker-the-modern-tribal-voice/?lang=en> - relatert til tematikken.

3. Hvilke typer samarbeid deltar dere i på nasjonalt plan innenfor RUM-institusjonene? Har dere former for samarbeid med enkeltinstitusjoner, eller planlegger dere slike samarbeid?

Årsstudiet i Kirkemusikk er et samarbeid mellom Musikkonservatoriet og *Kirkelig utdanningscenter i Nord* – se https://uit.no/ansatte/organisasjon/hjem?p_dimension_id=156422&p_menu=42374.

Musikkonservatoriet og dets ansatte i hørelære og didaktikk har vært sentrale aktører i forbindelse med de jevnlig *nasjonale hørelærekonferanser*.

Musikkonservatoriet sto som arrangør av *Musikkteknologidagene 2015* - <http://site.uit.no/musikkteknologidagene15/>.

Musikkonservatoriet og dets ansatte driver *Arctic Trombone Festival* – se <http://www.atlf.no/wordpress/>.

Musikkonservatoriet er samarbeidspartner med *Top of The World International Piano Competition* – se <http://topoftheworld.no/>. Konkurransens grunnlegger er professor emerita Tor Stødle.

Konservatoriet har samarbeidsavtaler med

- Nordlysfestivalen
- Nordnorsk Opera og Symfoniorkester (NOSO)
- Tromsø byorkester
- Tromsø Jazzklubb

Øvrige samarbeidspartnere er

- Festspillene i Nord-Norge
- Hålogaland Teater
- Insomniafestivalen
- KulturHuset i Tromsø
- Operaforeninga i Tromsø
- Rikskonsertene
- Tromsø Internasjonale Kirkefestival

Regionale samarbeid innen talentutvikling er under oppbygging. Landsdelens kulturskoler, NOSO og andre er involvert.

De siste årene har det vært satset på å bygge opp relasjoner til internasjonale samarbeidspartnere gjennom bl.a. ulike SIU-programmer – se <http://siu.no/>.

Musikkonservatoriet deltar for øvrig i det nasjonale talentutviklingsprogrammet Unge Musikere, og har gjennom dette rekruttert flere unge talenter til høyere utdanning, er medlemmer av Nordplus nettverket og har Erasmusavtaler med en rekke institusjoner i Europa...

4. Har dere ideer om samarbeid som kan etableres?

Som følge av ventede endringer i doktorgradsutdanning for stipendiater i kunstnerisk utviklingsarbeid, må det sannsynligvis inngås avtaler om felles doktorgradsprogram med andre institusjoner i Norge.

Det er interesse for et nærmere samarbeid med CEMPE - se http://nmh.no/om_musikkhogskolen/senter-for-fremragende-utdanning-i-musikkutoving.

Vennlig hilsen

Kjell Magne Mælen
Dekan

Brevet er elektronisk godkjent og trenger ikke underskrift.